

Nlaš tednik

kulturno - politično glasilo

KROJ

svetovnih in domačih dogodkov

Kuhinjska čokolada . . . 8 29.— kg
Sladkor 8 7.50 kg
Rozine 8 20.— kg
Malinov, pomarančni in
in citronin sok . . . 8 16.— kg

BRUNNER

CELOVEC — KLAGENFURT

4. leto / številka 25

V Celovcu, dne 19. junija 1952

Cena 1 šiling

Pravi temelj miru

Od začetka sveta še nikdar propaganda za mir ni bila tako velika, nikdar še tako splošna, pa tudi nikdar še tako izrabljana in zlorabljana kakor danes. Nikdar si človeštvo vsega sveta še ni tako želelo miru kakor danes in nikdar se še ni splošno tako balo nove vojne kakor danes.

Vsem so še v preveč živem spominu strahote vojne in vsi se preveč dobro zavedamo, da so strahote minule vojne samo slaba senca v primeri s strahotami morebitne nove vojne. Zato so pa tudi narodi vsega katoliškega sveta s tolikim navdušenjem pozdravili največjo mednarodno manifestacijo za mir, ki je bila izražena v 35. mednarodnem evharističnem kongresu v Barceloni. V bratski slogi in krščanski ljubezni so bili tam zbrani in v dnevi od 27. maja do 1. junija letos skoraj vsi narodi sveta iz vseh dežel pod božjim soncem.

Med narode sveta sta se vgnezdila sovražstvo in prepir. Čeprav je klanje na frontah v glavnem prenehalo, na svetu le še ni miru. Že sedem let posedajo diplomati za zelenimi mizami in v nešteti konferencah razpravljajo o miru med narodi. Miru pa ni. V tej mednarodni zmedi kaže pot k pravemu in trajnemu miru Cerkev.

Papež je poklical vse krščanske narode, naj v sedanjem razburkanem času premislijo, kje bi bilo mogoče najti osnove za trajen in pravičen mir. Ko je človeška modrost odpovedala, se je treba zateči k Bogu, „začetniku in ljubitelju miru“. Treba ga je prositi, naj da „narodom oni mir, ki ga svet ne more dati“.

To so bile vodilne misli 35. mednarodnega evharističnega kongresa v Barceloni. Največji in najvidnejši učenjaki krščanskega sveta na kongresu so razpravljali o vprašanju, kakšno stališče zavzema Kristus do miru, Kristus, ki je ustanovil zakrament Evharistije zato, da živi med nami in nas veže v enoto. Evharistija je simbol in vir miru.

Pomen Evharističnega kongresa pa je bil ravno v tem, da pokaže skrivnostne, toda vendar stvarne zveze med Evharistijo in mirom v socialnih odnosih in v življenju narodov. Stotisoči so se vrnili iz Barcelone v svojo domovino v spoznanju resnice, da miru med narodi ni mogoče doseči ne z oboroževanjem ne z atomskimi bombami in tudi ne s tehničnim napredkom. Mir je mogoče doseči in zagotoviti samo z najučinkovitejšim orožjem, to pa je orožje duha in molitve.

Zato je imel kongres tudi značaj molitve k Bogu, „delilcu miru“. Vsi narodi sveta, ki so bili en teden v Barceloni združeni kot ena sama družina, so vse dni vztrajno molili za svetovni mir.

Vse to je tudi najlepše izraženo v poslanici sv. očeta, ki jo je govoril po radiu udeležencem na Evharističnem kongresu in kjer papež najprej poziva katoličane, naj vedno mislijo na to, da je možen samo en sam pravi mir. To je oni mir, ki ga nam je dal Knez miru, katerega kraljestvo pa ni od tega sveta.

Nato pravi sv. oče, da bo barcelonski evharistični kongres zapisan v zlato knjigo velikih evharističnih manifestacij predvsem zaradi katoliškega duha, ki je vladal na tem kongresu in zaradi socialne vsebine kongresa.

Končno pa pravi papež v svoji poslanici: „Želim, da bi bili vsi prežeti duha resnice, da nam more pravi mir zagotoviti samo Knez miru. Želim, da bi bili vsi udeleženci kongresa žive bakle, ki naj zanesejo to resnico v ves svet. Trdno sem prepričan, da tako obilne molitve, tako številne žrtve in želje ne morejo biti zastoj. Zato naj bi bile povezane v eno celoto vse vaše prošnje, vsi vaši kliči, vsi vaši srčni utripi, vse skrbi vaših duš v en sam mogočen klic po miru, ki naj ga nato sliši ves svet.“

Minister dr. Gruber — v Beogradu

V četrtek, dne 19. junija, odpotuje avstrijski zvezni minister za zunanje zadeve, dr. Gruber v Beograd. Zunanji minister se bo razgovarjal z zastopniki jugoslovanske vlade o vprašanjih, katerih ureditev je važna tako za Avstrijo kakor tudi za Jugoslavijo. Med temi vprašanji je važna ureditev malega obmejnega prometa, nadalje ureditev vprašanja avstrijskih vojnih ujetnikov, v kolikor so še v Jugoslaviji. Eno zelo važnih gospodarskih vprašanj je ureditev vprašanja dravskih elektrarn in izraba dravskih vodnih sil. Nadalje bo v načelu gotovo tudi rešeno vprašanje avstrijsko-jugoslovanske trgovske pogodbe. Ni še gotovo, če bo na dnevnem redu tudi vprašanje ureditve pravic Slovencev in Hrvatov v Avstriji.

Po posvetovanjih s člani jugoslovanske vlade bo zunanjega ministra dr. Gruberja sprejel tudi predsednik jugoslovanske vlade, maršal Tito.

Ker Avstrija še nima državne pogodbe, in ker je Avstrija še zasedena po četah Sovjetske zveze, Združenih držav, Velike Britanije in Francije, tudi še ne sme avstrijska vlada brez vednosti teh zasedbenih sil odločati sama o važnejših zunanjepolitičnih vprašanjih. Zato je tudi obvestila avstrijska vlada visoke komisarje zasedbenih sil na Dunaju o potovanju zunanjega ministra dr. Gruberja v Beograd. Ravno tako je obvestila avstrijska vlada o tem potovanju tudi italijansko vlado, da bi tako preprečila vsak morebitni nesporazum.

V političnih krogih poudarjajo, da je to potovanje avstrijskega zunanjega ministra v Jugoslavijo v skladu s smernicami avstrijske zunanje politike, ki poizkuša vzpostaviti čim boljše politične, gospodarske in kulturne odnose z vsemi državami, zlasti pa še z vsemi sosednjimi državami.

Predsednik Truman za svobodo narodov

Na dan 14. junija letos so priredili diplomatski zastopnik baltskih držav (Letška, Estonka in Litva) v Washingtonu spominski dan, katerega so se udeležili diplomatski predstavniki omenjenih držav in pa zastopnik Združenih držav. Pri tem je zastopnik Združenih držav, Armstrong, opozarjal, da se politika Združenih držav npram baltskim državam od leta 1940 ni izpremenila. Takrat so namreč Sovjeti te države vključili v Sovjetsko zvezo. Medtem ko je večina držav takrat to priključitev Sovjetski zvezi priznala, pa Združene države zasedbe niso priznale in imajo zato te tri baltske države še danes svoje priznane

diplomatske predstavnike pri vladi Združenih držav v Washingtonu.

Ob priliki tega dne je poslal zastopnikom baltskih držav tudi predsednik Truman svoje pozdrave in je pri tem izrazil upanje, da bodo narodi teh treh držav spet dosegli svojo svobodo. Obljubil je, da Združene države ne bodo nikdar prenehale z delom in naporom, da narodi teh držav svojo svobodo spet dosežejo.

Tudi predsedniku madžarskega narodnega odbora Nagyju je poslal predsednik Truman pismo, v katerem mu zagotavlja podporo Združenih držav pri naporih za dosego svobode madžarskega naroda izpod nasilnega komunističnega režima.

Oblaki nad Baltikom

Po zadnji svetovni vojni so dosegli Sovjeti skoraj popolno oblast nad Baltskim morjem, ki se razteza od Danske do Lenjingrada. Že leta 1940 so vključili v Sovjetsko zvezo tri baltske države, v zadnji svetovni vojni pa so dobili še vzhodno-pruske pokrajine.

Nad Baltskim morjem je imelo sovjetsko letalstvo zadnje dni velike vojaške vaje, ki so bile zvezane tudi z vojaškimi vajami sovjetskega vojnega brodovja. — Pri tem je zšlo preblizu v sovjetsko območje švedsko prevozno letalo, ki so ga sovjetski letalci sestrelili. Ko so nato poslali Švedi letala, da poiščejo pogrešano letalo, so tudi to reševalno švedsko letalo sovjetska letala napadla in je vsled poškodbe moralo pristati

letalo na morski gladini, kjer je letalce rešil neki nemški tovorni parnik. Dva letalca sta bila pri obstreljevanju letala težje ranjena.

Zaradi resnosti položaja, ki je vsled teh sestrelitev švedskih letal po sovjetskih letalih nastal, je bila sklicana nujna seja švedske vlade, pred sovjetskim poslanštvom v Stockholmu so bile demonstracije in švedska letala so dobila povelje, da na napad odgovorijo s protinapadom. Sovjetskemu poslaniku pri švedski vladi je švedski zunanji minister izročil protestno noto.

Nasprotno pa je tudi sovjetska vlada protestirala v Stockholmu, ker je švedsko letalo pri iskanju sestreljenega prevoznega letala preletelo sovjetski zračni prostor.

VEČ SLADKORJA

Zvezno ministrstvo za notranje zadeve je odredilo, da dobi v mesecu juliju vsaka oseba na vsako živilsko nakaznico po 2 kg sladkorja. Razen tega bo na razpolago tudi večja količina neracioniranega sladkorja. Ta večja količina sladkorja naj bi omogočila večjo porabo sladkorja za vkuhanje.

NOVI USA-POSŁANIK

Iz Amerike poročajo, da bo sedanji ameriški visoki komisar za Avstrijo, Walter Donnelly, v kratkem imenovan za ameriškega poslanika v Zap. Nemčiji. Za novega USA-poslanika na Dunaju bo verjetno imenovan sedanji ameriški poslanik pri italijanski vladi v Rimu.

KREDIT ZA NAKUP VOLNE

Pri svojem obisku v Londonu se je razgovarjal zvezni kancler tudi o večjem kreditu, ki naj bi ga dale na razpolago angleške banke avstrijski tekstilni industriji za nakup volne. Na vladni seji dne 17. junija je zvezni kancler sporočil, da je ta kredit v višini enega milijona funtov šterlingov odobren za čas šestih mesecev.

S tem posojilom bo znatno olajšan nakup surovin avstrijski tekstilni industriji, ki sama ne razpolaga s tako velikimi denarnimi vsotami, da bi si mogla v večji meri pravočasno nakupiti surovine. S tem pa bo omogočeno verjetno tudi zmanjšati brezposelnost, ki postaja zadnje čase v avstrijski tekstilni industriji vedno večja.

KRATKE VESTI

Ameriški visoki komisar in veleposlanik na Dunaju, Walter J. Donnelly, je pred ameriškim senatom govoril o avstrijskih zadevah. Poslanik se vrne te dni na Dunaj.

V avstrijski Radgoni so uvedli preiskavo proti tamkajšnjemu poveljniku žandarmerije, ker je osumljen, da je bil v zvezi z jugoslovansko tajno policijo, kateri je verjetno izdajal nekatere uradne tajnosti.

Pri propagandnem poletu nad Krško dolino se je v bližini Svinca ponesrečilo jugoslovansko letalo. Pilot — Vasilij Orlov — je bil težko ranjen, spremljevalec Dimitrij Kunaver pa je kmalu po prevozu v bolnico umrl. Letalca sta se nameravala udeležiti letalskega mitinga v nedeljo popoldne v Celovcu, kjer je sodelovalo 7 jugoslovanskih športnih motoristov in 5 jadralskih letal.

V Münchnu je umrl prejšnji četrtek monakovski kardinal Mihael Faulhaber v starosti 83 let. Bil je kardinal od leta 1921, nadškof monakovski pa od leta 1917. Bil je znan po svojih odločnih nastopih proti nacistom in v letih 1918—1920 proti komunistom.

Prihodnji teden se sestanejo v Londonu zunanji ministri Združenih držav, Velike Britanije in Francije. Razpravljali bodo predvsem o odgovoru zapadnih sil na noto sovjetske vlade o zedinjenju Vzhodne in Zapadne Nemčije.

Belgijska poslanska zbornica je z veliko večino odobrila Schumanov načrt o zapadno-evropski zvezi jeklarske in premogovne industrije. — Medtem je tudi italijanska poslanska zbornica odobrila ta načrt in so tako vse prizadete države ta načrt odobrile.

Italijanska poslanska zbornica je sprejela v načelu zakon, ki vsebuje določila za preprečenje neofašističnega gibanja.

Indijski ministrski predsednik Nehru je izjavil, da bo poizkušal doseči, da bi vsaj azijske države v slučaju tretje svetovne vojne ostale nevtralne, ker bodo tako rešile same sebe pa tudi ostali svet.

Uradnik brežičnega brzojavnega urada britanskega zunanjega ministrstva, William Marshall, je obdolžen, da je izdajal uradne tajnosti tajniku sovjetskega poslanštva v Londonu Pavlu Kuznecovu.

Jugoslovansko finančno ministrstvo je sklenilo odpraviti omejitve pri izdajanju izvoznih in uvoznih dovoljenj za poddržavljena podjetja. Tudi promet s tujimi plačilnimi sredstvi naj ne bi bil več omejen. Za omogočenje prometa s svobodnimi devizami bodo poslovale devizne borze, vendar bo njih poslovanje pod nadzorstvom države.

Južnoameriška republika Venezuela je prekinila diplomatske zveze s Sovjetsko zvezo, ker sovjetska vlada ni hotela odpoklicati dveh sovjetskih diplomatov iz Caracasa (glavno mesto Venezuele), kakor je zahtevala to vlada Venezuele.

Japonsko glavno mesto Tokio šteje 7 milijonov in 835 tisoč prebivalcev in je tako tretje največje mesto na svetu (London, New York).

Tuniški bej (vladar) se je pritožil pri francoskem generalnem rezidentu v Tunisu, da je bil izvršen v vladarski palači poizkus zastrupitve njegovega sina in njegove hčerke.

V argentinskih Andih v pokrajini San Juan je močan potres porušil skoraj 80 odstotkov vseh stanovanjskih hiš. Vse telefonske in brzojavne zveze z glavnim argentinskim mestom, z Buenos Airesom, so prekinjene.

Nad Beogradom je bila v ponedeljek večer silna nevihta. Vihar je podrl telefonske in brzojavne drogeve, toča je razbila šipe v oknih, napravila pa je tudi veliko škodo na polju, v vinogradih in v sadovnjakih.

Politični teden

Po svetu ...

Spomnimo se tokrat nekaj pobliže Koreje, saj bo prihodnje dni druga obletnica pričetka vojne na tem vzhodno-azijskem polotoku.

Neke noči pred dvema letoma v drugi polovici junija so severno-korejske čete in oklopne enote vdrlle čez 38. vzporednik v ozemlje Južne Koreje. Naleteli so na slab odpor in so prodrle do Pusana.

Medtem je Organizacija združenih narodov obsodila Severno Korejo kot napadalno in poslala vojaško pomoč Južni Koreji. Amerikanci so prevzeli nase glavni delež in po dolgih bojih se je posrečilo komunistične sile vreči nazaj preko 38. vzporednika. Ko je že kazalo, da bo Severna Koreja dokončno premagana, so posegle v dogodke Mao-Tse-Tungove kitajske komunistične armade in slika se je spet obrnila. Bojna fronta se je ustalila nekako ob 38. vzporedniku in je tam že skoraj eno leto.

Ko so se pričeli pred dvema letoma prvi boji, je bilo na bojiščih na obeh straneh komaj nekaj divizij, danes si stoje nasproti milijonske armade. Korejska vojna je nedvomno največji in najusodnejši dogodek po drugi svetovni vojni, ki je povzročil gospodarske motnje v svobodnem svetu, nudil komunizmu mnogo propagandnega netiva in poglubil spor med Sovjeti in Združenimi narodi ter zavezniki. O napadalnosti komunizma ni mogoče dvomiti, nikjer pa ni rečeno, da napade za vsako ceno.

Do vdora severnokorejskih čet pa takrat vseeno ni prišlo tako nenadoma in nepričakovano. Komunistična vlada v Pjoengjangu in Rheejeva v Soeulu sta si že dolge mesece grozili. Če so komunisti grožnje z organiziranim napadom uresničili, je krivda Rheejeve vlade v tem, ker je samo rožljala s sabljo, imela pa slabo vojsko in še slabšo državno upravo in gospodarstvo.

Težko je reči, v koliko drži, toda mnogi resni časopisi so v zadnjem času pisali, da je Rhee takrat hotel sam udariti, pa mu Amerikanci niso dopustili, dokler ga niso pozneje prišli reševati.

Zdaj bi pa po ustavi moralo njegovo vladanje v kratkem prenehati, ker mora parlament voliti novega predsednika. Na zadnjih volitvah pa je Sygman Rhee ostal v veliki manjšini. Dve tretjini naroda sta se izrekli proti njemu. Prav tako ima v parlamentu komaj eno tretjino pristašev. S svojo novo izvolitvijo verjetno ne more računati. Pred tedni je dal zapreti nekaj poslancev, ki so bili proti njegovi vladi. Potem je hotel parlament razpustiti in se poizkusiti dati izvoliti na splošnih volitvah, kar je protustavno. V vse te stvari je posegla komisija UNO in ameriški vojaški poveljnik. Sygman Rhee je šel celo tako daleč, da je zagrozil, da bo umaknil južnokorejske čete z bojišča, če mu ne ugodijo v njegovih zahtevah. Spor še traja in žalostno je, da je oblastizelost enega človeka tudi med drugim dala povod korejski tragediji in po vsem videzu mu je tudi danes oblast najvišje.

Po Evropi ...

Sovjetska vlada je zamenjala svoja veleposlanika v Washingtonu in Londonu. Prvi namestnik zunanjega ministra Andrej Gromiko je prestavljen v London, medtem ko pojde londonski veleposlanik Zarubin v Washington. Na splošno trdijo, da sta poleg Višinskega, ta dva najboljša sovjetska diplomata. Na Zapadu mnogo ugibajo, kakšne namene naj ima Moskva s to spremembo. V glavnem soglašajo v tem, da hočejo Sovjeti nov veter. Tu so zdaj mnenja deljena: ali naj bo to znak za mirnejše vreme ali pa nov poizkus zanetiti čim večja nesoglasja med zapadne velesile.

Prav v tem času se je oglašil spet vodja levega krila angleških laburistov, Bevan in se zavzel za sestanek štirih velesil in zatrdil, da bi sestanek uspel in da bi se vojna na Koreji končala, če bi zapadne velesile priznale komunistično Kitajsko in se odrekle Čang-Kaj-Seku. To zadnje bi še nekako dišalo Francozom, ki itak na Koreji in na Kitajskem nimajo kaj iskati, skušali pa bi za protiuslugo pristaviti svoj indokineški lonček. Angleška vlada bo že mnogo manj prijazna taki rešitvi, Amerikanci pa o takih pogojih sploh slišati nečejo.

V Franciji je mirno

Tudi ponovni pozivi na generalno stavko za osvoboditev zaprtih komunističnih

voditeljev Duclos-ja in Stila niso imeli kaj uspeha. Pinay-eva vlada je odločna in ima dovolj večine v parlamentu.

„Mrtvi pas“ med vzhodno in zapadno Nemčijo

Medtem ko je življenje v Berlinu kot običajno, vzhodno-nemške oblasti grade vzdolž vse meje 10 metrov širok in z žičnimi ovirami zavarovan pas, v katerega nima nikdo pristopa. Ta pas gre skozi polja, gozdove, travnike in vasi. Ljudje se morajo izseliti in žrtvovati svoje domačije. Prišlo je do manjših uporov.

Po prestolnicah držav Atlantske zveze potuje novi vrhovni poveljnik sil Atlantske zveze, general Ridgway, in pregleduje in nadzoruje vojaške enote.

Njegov prednik general Eisenhower je posegel kot predsedniški kandidat republikanske stranke v volilni boj in v prihodnjih tednih se bo pokazalo, ali mu bo uspelo prehiteti senatorja Taft-a. Pri demokratih pa še ni prav nič jasno, kdo bo kandidiral.

... in pri nas v Avstriji

Prepir o korupciji še ni končan. Res je ostal to samo še prepir med obema strankama in prepir v časopisju, saj se prebivalstvo že komaj zanima za medsebojne obdolžitve in jih tudi ne vzame več popolnoma resno. Računa namreč s tem, da je sicer pri teh obdolžitvah gotovo nekaj resnice, da pa zaradi strankarskih razmer pri nas vsaka stranka nekaj pretirava. Taka je tudi pravda o poslovanju podržavljenih velebank: Creditanstalt in Länderbank.

Socialistična stranka se je kar naenkrat spomnila, da ti dve velebanki ne poslujeta pravilno in da so tega nepravilnega poslovanja krivi generalni direktorji bank. K temu je bil še eden od teh direktorjev dolgo vrsto let najzvestejši pristaš socialistične stranke in je kot njen zaupnik dobil mesto generalnega direktorja. Ker pa ni v zadnjem času ugodil v celoti željam stranke, je postal kar preko noči nesposoben, nezanesljiv in korupcionista.

Medtem je pa najvišje razsodišče v državi (Rechnungshof) poslalo poslanski zbornici poročilo o poslovanju teh velebank. Iz poročila samega ni razvidno v celoti poslovanje teh denarnih zavodov in zato sedaj tudi vsaka obeh strank to poročilo razlaga po svoje. Medtem ko socialisti trdijo, da je poročilo najvišjega razsodišča najboljši dokaz za njihovo trditve o velikih nepravilnostih pri poslovanju, pa trdijo zagovorniki ÖVP — ki so istočasno tudi zagovorniki bank — da je to poročilo dokaz, da je bilo poslovanje popolnoma v redu. Sedaj ima poročilo v rokah poslanske zbornice in je stvar parlamenta, da razsodi, kdo ima prav.

Da pa te velebanke zaslužijo to ime in da njih poslovanje res ni malenkostno, moremo razvideti že samo iz tega, da je imela n. pr. Creditanstalt v letu 1951 kar šest milijonov različnih trgovskih poslov in da je znašal v tem letu promet te velebanke 172 milijard šilingov.

Prejšnji teden je v Celovcu zasedal deželni koroški zbor. Sprejel je soglasno več zakonskih predlogov. Tako zakon o varstvu narave, zakon o kinu in pa zakon o začetku šolske obveznosti. Po tem zakonu bodo mogli v jeseni vstopiti v šolo tudi otroci, ki bodo v tem letu do 31. decembra stari šest let. Razpravljali so v deželnem zboru nadalje tudi o predlogu kmetijskega odseka o porenitvi tekočega goriva za kmetijstvo.

Kakor pa je že na Koroškem, morajo od časa do časa že zaradi same propagande nastopiti proti Slovincem v bolj ali manj prikriti obliki; to se je pokazalo tudi na tem zasedanju koroškega deželnega zbora. Deželni poslanci dr. Karisch, Ferlitsch in Saggaischek so stavili namreč na deželnega glavarja vprašanje zaradi podatkov ljudskega štetja. Gospodje nikakor ne morejo preboleti in razumeti, da osrednji statistični urad ni upošteval niti navodil okrajnih glavarstev niti želj nekaterih zelo odločnih pri ÖVP niti ne navodil koroškega deželnega glavarja samega. Vsi ti so namreč želeli na Koroškem poleg Nemcev in Slovencev predvsem še „Vindišarje“ in razne mešanice med Nemci, Slovenci in „Vindišarji“. Ker pa se to ni zgodilo, zahtevajo sedaj nekateri, naj bi deželni glavar naknadno zahteval popravek k uradnim podatkom ljudskega štetja.

Za pravice podjarmljenih

Dne 12. junija 1776 so podpisali v Williamsburgu v državi Virginia tedanji angleški naseljenci pod vodstvom Th. Jeffersona izjavo neodvisnosti. Sicer je takrat Angleži niso hoteli priznati, vendar pa je ta izjava bila podlaga poznejših Združenih držav Severne Amerike.

Dne 12. junija leta 1952 pa so podpisali v istem mestu v Virginiji zastopniki desetih držav, kjer vlada komunizem, izjavo o vzpostavitvi politične neodvisnosti in osebne svobode v teh državah. Kakor se je imenovala izjava iz leta 1776 Virginia Bill of Rights (izjava o pravicah) tako se tudi sedanja izjava imenuje podobno Bill of Right (izjava o pravicah) in se tudi besedilo sedanje izjave v glavnem naslanja na besedilo izjave iz leta 1776.

Williamsburško deklaracijo z dne 12. junija so podpisali zastopniki Albanije, Bolgarije, Češko-slovaške, Estonske, Jugoslavije, Letonske, Litve, Madžarske, Poljske in Romunije.

Besedilo te izjave ugotavlja najprej, da komunistične vlade zgoraj imenovanih držav teptajo svobodo in vsa človečanska načela. Obljubljale so socialne, gospodarske in človečanske reforme v teh državah, to pa je bila samo propaganda za varanje tamkajšnjega prebivalstva, kateremu so vsilili nato brezbožno, totalitarno, reakcio-

narno in imperialistično komunistično vladavino. Posledica tega je, da živijo prebivalci v teh deželah spet v suženjstvu kakor pred stoletjem.

Podpisniki izjave obljublajo nato, da bodo delovali z vsemi silami v to, da se v te države spet povrne načelo svobode in pravice:

„Človek in ne država je pravo merilo napredka. Odpravljeno mora biti preganjanje vere in Cerkve ter zapostavljanje zaradi verskega ali političnega prepričanja. — Zasebna lastnina mora biti spet vzpostavljena in kmet, ki zemljo obdeluje, mora biti lastnik te zemlje. V kmečke zadruge naj se država ne vmešava, ampak naj jih prepusti svobodnemu vodstvu kmetov. — Svobodne in neodvisne delavske organizacije naj varujejo pravice in koristi delavcev. — Po osvoboditvi se bodo narodi Srednje in Vzhodne Evrope združili v Združene države Evrope.“

Izjava konča z besedami: „Obljubljamo, da bomo z božjo pomočjo in s pomočjo onih državljanov, ki danes trpijo pod komunističnim jarmom, skrbeli, da bodo te pravice in ta načela vnešena v ustave naših držav. Ta načela bodo nato ostala podlaga kulturnega življenja človeštva in bodo zagotavljala obstoj evropske civilizacije in blagostanje evropskih narodov.“

† Dr. Josip Abram

Dne 7. junija je v Trstu nenadoma umrl starosta slovenskih narodnih delavcev na Tržaškem, odvetnik dr. Josip Abram, ki je bil znan po svojem plemenitem značaju, po svoji skromnosti in požrtvovalnosti. Bil je vzor Slovencev, ki je vse svoje življenje tiho delal za svoj narod in njegov napredek.

Rojen je bil rajni Josip Abram v Trstu leta 1865, pravo je študiral na Dunaju, po pripraviški dobi pa je postal odvetnik v Trstu, kjer je izvrševal svoj poklic vestno in nesebično vse do svoje smrti.

Dr. Abram je v delu sodoživljal ves slovenski preporod na Tržaškem od leta 1890 naprej. Sodeloval je, ko so Slovenci v Trstu korakali od zmage do zmage. Četudi dr. Abram ni bil aktiven politik, vendar je s svojim tihim, vztrajnim, podrobnim delom na šolskem, kulturnem in gospodarskem področju bistveno pripomogel do uspehov, ki so jih dosegali Slovenci.

Nad 50 let je bil predsednik tržaške po-

družnice Družbe Sv. Cirila in Metoda, takrat je bila zgrajena ponosna stavba slovenske narodne šole pri Sv. Jakobu v Trstu, ki je stala pol milijona zlatih kron. Pozneje je bil več let odbornik Tržaške posojilnice in hranilnice, ki je sezidala središče tržaškega slovenskega kulturnega življenja, Narodni dom. Nadalje je bil dr. Abram tudi še sotrudenik raznih drugih slovenskih društev in zavodov, bil je povsod, kjer je bilo treba resnega in vztrajnega dela. Bil je tudi prvi predsednik društva Slovenski pravnik. — Po drugi svetovni vojni se je dr. Abram v borbi za narodne pravice Slovencev na Tržaškem pridružil slovenskemu demokratičnemu gibanju, ki je nastal na podlagi krščanskih načel kot odpor proti političnemu komunističnemu terorju.

Kot narodni delavec, ki je spoznal, da materializem razjeda pri vsakem narodu celice narodnega telesa, bo ostal dr. Abram vzgled vsem narodnim delavcem in bo ostal neizbrisno zapisan v zgodovino slovenskega naroda.

Brazilsko pismo

(1. nadaljevanje)

Zarotniki naj bi kupili orožje. Toda komaj so možje prišli v Rio, hop, ga že drže guvernerjevi birači. Bil je v zavezi izdajalec, kot se to od nekdanjega dogaja v takih primerih, ki je za dober denar stvar izdal guvernerju. Po sodni razpravi, ki je končala s smrtno obsodbo, si je ves narod in tudi cerkvena gosposka prizadevala rešiti Tiradenta. Toda kraljica Marija, ki sicer ni bila posebno trdna glava, je obsodbo potrdila in Tiradentes je bil 21. aprila 1792 v Rio obešen. Nato, ko je bilo že dovolj strahu za narod v Rio, so ga razčrtvorili ter tako razsekano truplo privezali na voz z glavo k tlom ter ga vlekli vso pot od Ria v Ouro Preto. Da so mu pri tej poti pač izbili vse zobe iz čeljusti (kar pomeni tiradentes), si lahko vsak predstavlja, saj včasih še sedaj meni šklepetajo, ko se po modernih cestah z avtom vozim. Mučeniška smrt pa je moža napravila za narodnega junaka in misel za osvobođenje izpod tujega jarma ni več zamrla. Trideset let navrh se je dežela otrešla portugalskega jarma ter oklicala svojo neodvisnost. Tiradentes pa bo slovel kot narodni junak še v bodoče, prav gotovo vse dotlej, dokler bodo ljudje ta dan praznovali brez dela in dobivali plačo kot da bi delali. Tudi meni prav pride, sicer bi tegale pisma danes ne pričel pisati.

Ker smo ravno pri Portugalcih (ne pri vinu, ki ga pri nas imenujejo portugalka in ki ga je naša mama rada pokusila pol kozarca), naj omenim, da sedaj razmerje med obema deželama to in onkraj oceana ni sovražno. Prav nasprotno: zlasti kulturne zveze so trdnjše kot s katerokoli drugo deželo. Vseljevanje Portugalcev v Brazilijo

je dovoljeno in praktično ni omejitvev. Tudi trgovski promet je dobro razvit. Sardine, ki jih uvažamo od tam, zalivamo s pristnimi portugalskimi vini iz Porta, 60 do 70 Crs. (okrajšava za Cruzeiro, ki je enota za brazilski denar). Dober ljutomerčan pa se dobi v Rio za 36 Crs. steklenica (to je 7 dcl.). V Sent Pavlu pa sem o božiču pil naš pristni rizling, moram pa reči da je bil za tukajšnjo klimo malo preveč žveplan. Tu kupimo raje vsako stvar posebej: vino v steklenicah, žveplo pa v kosih ali pa v prahu. Če je treba zmešati, že tukaj sami napravimo.

Da smo postali bolj pomembna dežela, naj vam bo dokaz že to, da nismo še šli v Korejo niti v Atlantsko zvezo. Vse to pa nas nič ne ovira, da ne bi sprejeli denarja, če nam ga kdo ponuja. Kakor ste bili tam deležni Marshallove pomoči, tako pa nam grozi taka pomoč iz točke 4. Trumanovega programa, to je pomoč gospodarsko manj razvitim deželam. Ustanovili smo že mešano gospodarsko komisijo, ki pretresa vsa važna gospodarska vprašanja. Mislim, da nam grozi, če sem prav bral, pomoč kakih 500 milijonov dolarjev. Kako bomo denar porabili, to naj vas ne bo skrb. Imamo vseh vrst strokovnjake v deželi in tudi take, ki znajo porabiti denar. Sicer pa, če naj po pravici povem, bo s tem denarjem le spet povrnjen del previsokih dobičkov, ki jih imajo ameriške firme v tej deželi. Ni mi treba posebej omenjati, da se tu najprej etablirale predvsem tiste industrije z ameriškim kapitalom, ki najprej in največ dobička prinašajo, to so živilske stroke ter luksuzne industrije.

(Nadaljevanje sledi)

Svetovni evharistični kongres v Barceloni

Časopisi so v zadnjem času prinesli kratka poročila, nekateri tudi malo daljše opise o Mednarodnem evharističnem kongresu na Španskem, v Barceloni. Nekateri časopisi so ta zgodovinski dogodek tudi prezrli, drugi pa so ga izrabili v svojem sovraštvu proti vsemu, kar je katoliškega in božjega, da so spet mogli napasti katoliško Cerkev in sv. očeta.

V resnici pa je bil kongres v Barceloni ena največjih in najveličastnejših prireditev zadnjih desetih let.

Evharistične kongrese prireja katoliška Cerkev že od leta 1881 vsako drugo leto. Prva in druga svetovna vojna sta vrsto kongresov za več let pretrgali. Tako je bil zadnji Svetovni evharistični kongres leta 1938 v Budimpešti na Madžarskem, kjer je bil papežev zastopnik takratni kardinal Evgenij Pacelli, sedanji papež Pij XII. Od tedaj je minulo 14 let.

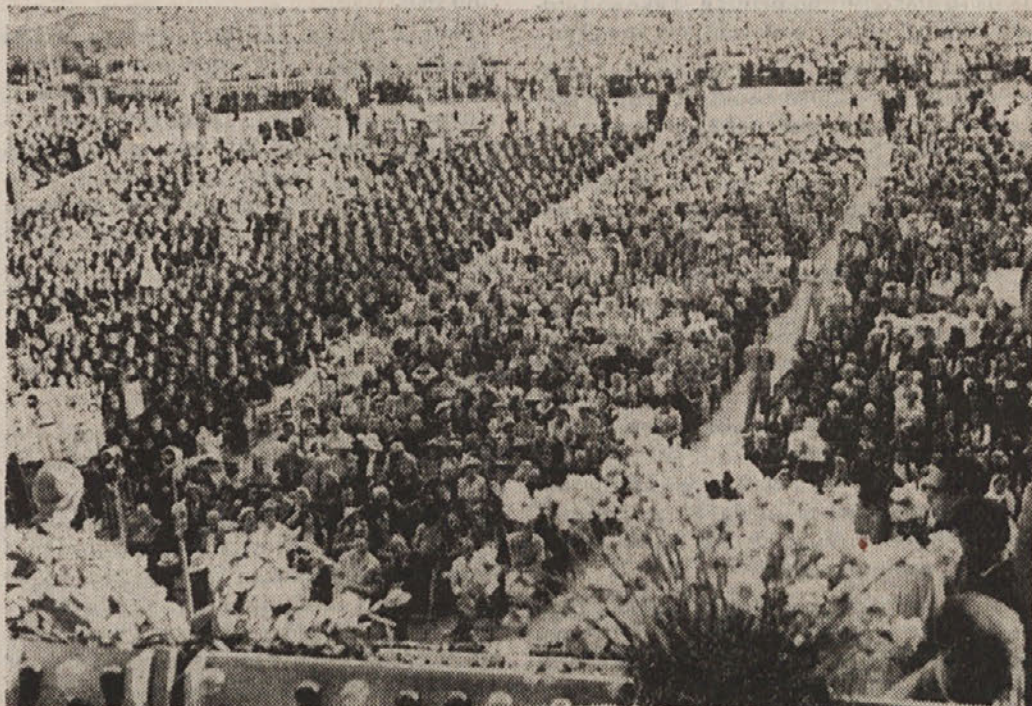
Najbolj globok in izredno zanimiv je bil študijski del kongresa. Ta je obsegal nad sto čudovito lepih in izčrpnih predavanj, ki so se večinoma vršila v prekrasnih avlah barcelonske univerze.

Med kongresom samim je bil gotovo najbolj učinkovit vtis, ko se je v noči 29. maja zbralo na ogromnem trgu Pija XII. okoli 250.000 mož in fantov, ki so v čarobni noči vsi kot eden opravljali skupno molitev med kardinalovo sv. mašo. Najveličastnejši je bil trenutek evharističnega obeda. K oltarju so pristopili državni mi-

stadionu na hribu Montjuich. V areni je bilo postavljenih 20 oltarjev. Pri vsakem je bila istočasno škofvska maša in posvečevanje. Tisoč diakonov iz vseh delov sveta je prejelo zakrament mašništva. Še v sanjah bi si ne bilo mogoče pričarati pred oči tako veličastne slike.

Pretresljiva je bila skupna sv. maša za

preganjano Cerkev, za Cerkev v molku, za preganjane brate v verigah in ječah. Na stotisoče navzočih je goreče molilo za one dežele in narode, ki ječe pod težo komunističnega nasilja in je tam Cerkev prisiljena k molku. Ti narodi so imeli še posebno molitveno prireditev, kjer so vsi, vsak v svojem jeziku, opravili javno molitev za mir

Pogled na skupino udeležencev kongresa v trenutku, ko molijo predstavniki posameznih narodov za Cerkev v molku.

v svoji deželi. Med drugimi je zadonela tudi prošnja v slovenskem, hrvaškem, češkem, poljskem, slovaškem in ukrajinskem jeziku.

Kongres so pozivljale in vsebinsko poglajbljale tudi številne razstave in religiozne igre.

Vrhunec kongresa je bil na binkošno nedeljo. Dopoldne je papežev legat opravil pontifikalno sv. mašo, pri kateri je bilo navzočih do dva milijona ljudi. Velikanski trg, ki meri počez nekako 4 km, ni mogel sprejeti vseh množic 56 narodov vsega sveta, ki so hotele opraviti skupno molitev za mir na svetu. Še večja stiska je bila zvečer pri zaključni procesiji. Nepregledne množice so se zbirale že celo popoldne ob cestah, ki so bile določene za procesijo. Ob 6. uri zvečer so pripeljali tri metre visoko, znamenito monštranco iz Toleda, imenovano „najdragocenejši biser krščanstva“. Vanjo so položili sv. Hostijo in procesija se je začela. V procesiji so šli samo zastopniki narodov in društev ter nešteti odličniki in predstavniki oblasti. Vsi drugi pa so se zvrstili v špalir ob ulicah in na trgu. Še tako je šla procesija tri dobre ure, čeprav je stopalo v nji po 12 ljudi vstrie. Sredino procesije je tvorilo do osem tisoč duhovnikov, predstavnikov vseh redov, 500 škofov iz dežel vsega sveta, 18 kardinalov in voz z Najsvetejšim. V procesiji je bila tudi celotna španska vlada z generalom Frankom. Po končani procesiji je po radiu spregovoril papež in v lepem španskem jeziku še enkrat poudaril glavne misli kongresa ter podelil vsemu svetu blagoslov.

Kdorkoli je bil na tem veličastnem kongresu, je odnesel s seboj neizbrisne vtise o španski deželi in njenih čudovitih, gostoljubnih in globokovernih prebivalcih. Po-

Predstavniki Slovencev molijo v slovenščini za mir v svoji domovini

nistri, generali in mnogi drugi najodličnejši predstavniki javnega življenja in prejeli sv. obhajilo. Istočasno je kakih tristo duhovnikov poneslo posvečene hostije med množico mož in fantov. Neizbrisen vtis! Stotisoče obhajil! In tako je bilo tudi po vseh stoterih cerkvah milijonskega vele-mesta dan za dnem.

Nepozabno bo ostalo vsakemu udeležencu tudi mašniško posvečenje v velikanskem

MATI DOMOVINA BOG

je geslo, pod katerim obiskuje oktet „Slavček“ kraje slovenske Koroške s svojo pesmijo.

Dne 22. junija ob 11. uri v Železni Kapli.

Dne 22. junija ob 8. uri popoldne v Globasnici pri Šoštarju.

Dne 22. junija ob 8. uri zvečer v Šmihelu pri Šercerju.

Dne 29. junija ob 8. uri zvečer v Št. Janžu v Rožu pri Tišlarju.

Da bi pesem „Slavčka“ vnela vsa srca za vzvišene ideale, žele pevci in vse vabijo k obilni udeležbi.

Del slovenske skupine na kongresu

zabiti ne bo mogel ogromnega, skoraj dvo-milijonskega obmorskega vele-mesta, saj štejejo Barcelono upravičeno med najlepša mesta na svetu. — Vsem bo ostala v duši neomajna vera v sveto vesoljno Kristusovo Cerkev, ki edina more povezati vse najrazličnejše narode vseh jezikov, vseh kultur in vsega sveta v eno družino, kjer naj ljubezen premosti vse prepade in vse razlike ter ustanovi trajen mir.

Karel Mauser:

Jamnik

(11. nadaljevanje)

„Jezik ima Grogorjev dolg,“ je rekla Barbara. „Vse bi rad komandiral, kar je prišel od vojakov.“

Potlej so vsi trije odšli proti vasi. Tedaj je Mohorjevka že raznesla novico, da sta se Grogorjev in Rakarjev med potjo usekala. In bil je Rakarjev hujši. Tudi Gorjanov je slišal to novico. Pa je molčal. Naj se Grogorjev zdaj sam pretepa za Rezo.

Rakarjev je z zlodjem. Seže tudi po nož, če vidi, da ne gre drugače. Naj se Nace kar sam bode z njim.

Grogorjevemu je večina ljudi privoščila sramoto. S pomodrelim očesom je hodil okrog in samo Reza ga je tolažila vsak večer.

Rakarjevemu pa je kar odleglo. Zdaj Reza vidi, da ni Grogorjev vse, pa čeprav je bil pri vojakihi. Je Rakarjeva pest hujša. Tudi Grogorjevo visokost položi ob tla.

Grogorjevka je opletala z jezikom kar je mogla. Jo je jedlo, da se je sinu tako izonegavilo. Nazadnje se je lotila še Rakarice. Sredi vasi sta se spopadli. Pa je bila Rakarica hujša. Grogorjevka je bila kakor furija.

„Švedrast ni kakor tvoj,“ je vpila.

„Mahne pa hujše kakor tvoj počepček,“ je sikala Rakarica.

Bog ve, če bi si ženski ne skočili v lase. Pa je pravi čas prišvedral Lojze, in ko ga je Grogorjevka zagledala, je kar prhnila proti bajti.

„Domov pojdite,“ je zarežal nad materjo. „Kaj se pričitate s tako strugo.“

Grogorjev je klet Gorjanovega, ki mu ni bil pripravljen več pomagati. Sam se Rakarjevega ni upal podstopiti. Ga je že skusil.

Tudi Bavdežev se je potuhnil. Se mu je vtaknilo, ker

je Grogorjev hotel vsem komandirati, kakor da je kaj več kakor drugi. Pa je iz bajte.

V Petru se je po tistem pretepu čudno odprlo. Lojze mu je kar naravnost zabrusil, da bi se on moral potegniti za Barbaro. Pa jo je kar pocedil.

Petru ni šel iz misli Barbarin pogled. Kako je pogledala Lojza!

In še nekaj je bilo, kar ga je jedlo. Lojze je zdaj spet na bajti, kar ga je Reza pustila, pa je bilo že vse tako lepo napravljeno.

In ta misel je Petra grizla najhujše. Tako je imel že vse preračunano. Lojz bo vzel Rezo in odšel z bajte v Kranj. Bajta bi ostala njemu in Barbara bi se gotovo ne onegavila ga vzeti. Dve bajti bi imela. Eno bi lahko oddala kakšnemu gostau v najem. Seve brez zemlje. Zemlja bi sama obdelovala.

Zdaj se je pa vse preobrnilo. Z Rezo ne bo nič. Stvar je že preveč zgodljana. Če bi se Reza unesla, se Grogorjev ne bo. Reze zdaj ne bo več spustil. Že zavoljo jezikov ne.

Na drobno jezi Petra. Se zgodi, da včasih dolgo v noč ne more zaspiti. Sedi v postelji in z odprtimi usti strmi v temo, dokler se mu slina ne pocedi na odejo.

Tako nenadoma je vse prišlo. Do zadnjega je bil prepričan, da mu bajta ne more uiti, zdaj je Lojze spet legel nanjo. Sicer nima z Barbaro še nobene besede, govori pač kakor drugi. Nič več. Ona nič ne pokaže. Vse-skozi je doma in pravi, da bo tudi čez zimo. Je prevzela nekaj šivanja. Da bo kapnil kakšen belič.

Petra grize. Da se ni z Rezo zbelestralo, bi lepo mirno čakal. Ko bi se Lojze odtrgal od bajte, potlej šele bi baral Barbaro, kako misli. Morda bi se ne kujala. Saj živel bi laže kakor doslej, ko mora garati kakor črna živina. Potlej bi ji ne bilo treba toliko. No, poleti že, pozimi bi pa lahko sedela v bajti.

Zdaj je vsega konec in čakati bo treba, če se morda Lojze zaleti kam drugam. Da bi se vsaj. Doma menda ne

bo tičal in sramota z Rezo ga žre. Nekaj bo moral napraviti. Grogorjevemu se ne bo dal.

Kakor je od začetka kazalo, da bodo raztrgane vezi z Rezo poravnale nasprotja v Rakarjevi bajti, je Peter vendar začutil, da se je napetost v bajti še povečala. Rakarica ni zinila ne bele ne črne. Toda Peter je videl, da je Lojze na razpotju.

Nekam se bo zaletel.

Ko bi našel pot k Barbari! Sama je prišla misel. Petru se je zdela nora in nemogoča. Nič nima z njo. Da se je tisto zgodilo, je bilo res nerodno. Lojze je branil Barbaro pred Grogorjevim. Pa saj ni nič takega rekel, da se je bilo treba udariti. Lojze je tisto napravil samo iz maščevanja.

Barbara mu je bila vendarle hvaležna. S pogledom je to pokazala. Dobro se ji je zdelo. Peter kar ne more pozabiti tistega pogleda. Sicer ga Lojze takrat nemara še čutil ni, Petra je pa zbodel.

Potlej se je nekajkrat primerilo, da sta Barbaro v Kropo grede dohitela koj pod vasjo. Petra je žrlo. Saj je bila navadno Barbara na moč urna in je šla zgodaj od doma. Zdaj pa kakor da se prav nastavlja.

Peter se je mučil, da bi skril v sebi misel, ki ga je kar naprej peklila. Pred Lojzem ne sme pokazati, da mu je Barbara več kakor kakšna druga.

Barbara je pa kakor nalašč prijazna z Lojzem. Še k mari ni imela njegove švedravosti. Tudi Lojze se je ob Barbari spremenil. Kakor da tisto z Rezo ni bilo nič. Včasih jih je prav do Kroke razdiral.

Peter se je smejal z Barbaro vred. Pa bi najraje vzkopal nad obema. Kar prerivalo se je po njem. Pa ni upal nobene ziniti. Zdaj sta spet oba na bajti.

Barbara se je po tistem, ko je Rakarjev Lojze obračunal z Grogorjevim, potegnila čudno vase. Peter se je sicer na zunaj delal tujega, v bajto ga skoraj ni bilo, toda Barbara je morala videti, da v njem nekaj vre. Vre, pa ne more butniti na dan.

(Dalje prihodnjič)

CELOVEC

Nedeljska služba božja je v poletnem času vsako nedeljo ob 8. uri, in praznik presv. Rešnjega Telesa ob 7. uri v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

Popoldanska pobožnost je ob nedeljah in praznikih ob pol 8. uri zvečer.

CELOVEC

(Prosvetni večer)

Zadnjo soboto so se celovski Slovenci zopet zbrali na prosvetnem večeru v Mohorjevi hiši. Tokrat je zapel oktet „Slavček“ vrsto narodnih in umetnih pesmi in smo bili ubranega petja izredno veseli.

Barvne slike nam je pokazal g. Vinko Zaletel in sicer iz krajev dogajanj Miklove Zale in nismo se mogli dovolj načuditi, da se je fotografu posrečilo barvitost narave tako zadeti, kakor to dostikrat sami v naravi ne opazimo. Izbiranje motivov in to v trenutku najlepšega sončnega osvetljenja, pa je umetnost zase. G. Zaletel je s svojimi slikami pokazal, da to mojstrsko razume.

V jeseni pa bomo z rednimi prosvetnimi večeri nadaljevali in v poletnem času za to pripravili gradivo.

SV. HEMA - ROZALIJA

Na praznik presvete Trojice smo obhajali pri Sv. Hemi-Rozaliji mladinski dan. Od vseh strani Podjune so priromali fantje in dekleta, četudi jih je že sredi pota veliko zavrnilo slabo vreme. Kljub močnemu deževanju pa se nas je zbralo še okrog 600 mladih junakov, ki se nismo bali, da bi se raztopili na dežju. Četudi nas je med potom precej močilo, smo pa bili toliko bolj ponosni na svojo korajžo, ko smo prišli do cilja.

Najprej je bil v cerkvi pozdrav domačega gospoda župnika. Nato pa so imeli g. dekan Zechner slovesno sv. mašo z lepo pridigo za mladino. V lepem nagovoru so nam č. g. kaplan iz Železne Kaple pokazali nekaj sovražnikov, ki morijo dušo in telo mladine.

Medtem je že nehalo deževati in še celo sonce se je prikazalo izza oblakov, ko smo se zbrali na prostem pod staro lipo. Tu nam je govoril odgovorni urednik „Našega tednika“, Albert Sadjak. V lepih besedah nam je opisal spomlad človeškega življenja, lepoto in težave mladega človeka ter dolžnosti katoliške mladine v javnem in zasebnem življenju.

Predno smo se razšli, smo zapeli našo narodno „Njav čez izaro“, ki je donela mogočno iz mladih grl. Melodija lepe pesmi se je polagoma izgubljala v gorah in nižinah naše lepe Podjune. Pred odhodom smo se seveda še slikali, nato pa smo se zadovoljni in navdušeni za lepo delo razšli na svoje domove.

R.P.

ZITARA VAS

Zopet se je nabralo nekaj novic, ki jih moramo sporočiti javnosti. — Pred nedavnim smo v Prosvetnem domu pri Rutarju obhajali prvo svatbo. Kako lepo se je podalo, da je predsednica SPD „Trta“ v Zitarji vasi, nevesta Matilda Picej, kot voditeljica prosvete v Zitari vasi s svojo hojsetjo otvorila Prosvetni dom tudi za razne veselice in družabne prireditve. Poročila se je Matilda z Gregorjem Fido. Tako je dobila Kopančeva hiša spet mladega in pridnega ter krščanskega gospodarja. Prejšnja posestnika sta umrla v izseljeništvu v Rawensbrücku. Izseljena sta bila, ker nista hotela zatajiti svojega slovenskega materinega jezika.

Novemu paru želimo mnogo sreče in obilo božjega blagoslova!

SPD „Trta“ ima na novo poslikan oder, ki je gotovo eden najlepših druztvenih odrov v Podjuni. Oder je slikal naš domači slikar Jerina, ki je naslikal v Sloveniji že veliko število odrov. Kdor pride v Zitarjo vas, naj se oglasi pri g. Rutarju, ki mu bo pokazal rad nove slikarije ter mu bo še kaj več mogel povedati o našem izvrstnem slikarju.

V kratkem — upamo — bomo začeli z obnovo slikarij v naši cerkvi. Dne 16. junija je bila zaradi tega pri nas komisija. Več in bolj natančno o tem pa bomo v kratkem poročali.

Hud udarec je bil za naš okoliš, ko je papierna na Reberci pred kratkim odpustila iz službe okrog sto delavcev, je pa nevarnost, da bo še več odpuščenih. Čutili bodo to vsi prebivalci, posebno še trgovci in gostilničarji.

TINJE

Preko Drave pri Tinjah so zgradili nov most. Od glavne ceste do Klopinskih je zera — tako upajo v Tinjah — bodo uredili avtomobilsko cesto. In še to upajo go-

Pri nas na Koroškem

stilničarji v Tinjah, da bo to poživilo tudi tujski promet v Tinjah in da bodo tu pustili tuji nekaj denarja.

Ne vemo, koliko je na vsem tem resnice in tudi ne vemo, v koliko se bo pričakovane uresničilo. Vemo pa, da je za tujski promet potrebna najprej dobra postrežba, ki postreže vsakemu, pa tudi če bi govoril — slovensko. Tako pa se je zgodilo prejšnjo nedeljo pri nas, da je prišel tujec v gostilno v Tinjah. Bilo je po glavni maši, domačini so prihajali v gostilno in tujec je z njimi govoril slovensko. To pa je bilo natakariči že preveč. Kam pa pridemo, če bodo že tujci govorili slovensko! Zato jih je treba kaznovati. In kazen je bila v tem, da natakariča tujcu ni hotela postreči.

Ako bodo pri nas tako razumevali tujski promet, je gotovo, da jim ne bo pomagal ne novi most ne nova avtomobilska cesta in še marsikaj drugega ne. K pospeševanju tujskega prometa spada pač v prvi vrsti prijaznost gostilniškega oboja, ki se ne ozira prav nič na to, kako kdo govori. Razen tega pa ne moremo razumeti, kako bi mogli imeti v Tinjah take nameščence, ki ne bi razumeli tujca, ako govori slovensko.

ŠKOCIJAN

(Mladinski dan)

Mogoče se bo komu čudno zdelo, ko bo bral ta naslov, če bi pa bil v nedeljo, dne 8. junija, pri nas v Škocijanu in videl tako veliko množico mladine zbrane, bi se nič ne čudil.

Na skromno povabilo, ki je bilo v „Tedniku“ in v „Nedelji“, se je odzvalo veliko fantov in deklet ne samo iz okoliških fara: St. Vida, Kamena, Dobrle vasi in Zitare vasi. Ti vsako leto prihajajo na ta dan k nam s procesijami. Videli si tudi romarje iz drugih fara, kot Kazaz, St. Lipša, da celo iz Šmihela so bili nekateri. Zato se ni čuditi, da je bila ob 9. uri naša cerkev nabito polna samo fantov in deklet. Med mašo je bilo ljudsko petje. Vse je bilo. S tem je veliko povedano. „Kjer sta dva ali trije zbrani v mojem imenu, sem jaz med njimi“, pravi Kristus, pri nas pa je bilo toliko src združenih v skupni pobožnosti ob oltarju pri sveti daritvi, zato se je zlasti poznalo to v lepem petju. Med mašo je imel nagovor na mlade kristjane č. g. Kaselj. V lepih in izklesanih besedah je poudarjal vzvišenost kristjana in svobode božjih otrok. Vsem je šla njegova beseda do srca.

POCENI RAZPRODAJA radi preselitve v trgovini z usnjarskimi izdelki

MARKETZ & SEREINIG

CELOVEC - KLAGENFURT, Paradaiserg 7 (Burgecke)

Kar prehitro je minila služba božja. V srcih pa je še odmeval refren pesmi, ki smo jo peli med mašo:

Kristus kraljuj, Kristus zmaguj,
v hostiji sveti nam gospoduj!

Po službi božji smo se malo ogledali po kramah in vasi ter lepi okolici, nato smo se pa udeležili zunanje proslave, ki je bila na župnijskem skednju.

Takoj ko se je končala božja služba, se je napolnil obširni prostor na skednju s številnimi gledalci. Najprej so nas pozdravili pevci iz St. Vida. „Ti pa znajo“, smo rekli in smo jim „fejst“ zaploskali. Nato je č. g. Kaselj povzel besedo in poudaril, da je bila to stara navada, da so od božje službe šli verniki k poštenim in veselim zabavi in to hoče tudi tokrat mladina pokazati. Spet so nam zapeli nekaj pesmi Šentvidčani. Kar naprej bi jih poslušali, tako ubrano so peli.

Za tem so zarajala dekleta iz Kamena in Škocijana po melodijah narodnih pesmi, nakar so zaigrali igralci farne mladine iz Škocijana igro „Pri kapelici“. Vsi so rešili izredno dobro svoje vloge. Zlasti Metka, Liza, Repar, Jurček in Janez; klepetulje Jere seveda ne smemo izvesti. Pa kaj bi ocenjevali vsakega posameznika! Igro sestavljajo vsi in vsi so reševali svoje vloge lepo življenjsko, vsak je doprinesel svoj trud in žrtev k skupni dobri stvari. Med odmori so nam peli spet naše lepe pesmi Šentvidčani. Še sami nismo vedeli, kdaj sta minili dve urici. Ob pol dveh je bilo vsega konec. Z veseljem smo odhajali iz skednja. V ušesih nam je še donela pesem: „Ma-

rija, skoz življenje voditi srečno znaš...“, ki so jo peli ob zaključku igre, veljala je pa za vse, kot je rekla Metka v igri: „Saj veš, Janez, mlad človek potrebuje pomoči in varstva Marijinega.“ In to je življenjska resnica.

Vsi, ki smo odhajali, bi si še želeli kaj takega videti. Vsem, ki so kaj doprinesli k temu dnevu, prisrčen Bog plačaj.

RADIŠE

(† Andrej Lausegger)

Tik pred veliko nočjo se je raznesla novica, da je moral v celovško bolnico Pistotnik in da je njegovo stanje nevarno. Bil je operiran, pa tudi po operaciji mu ni odleglo. Rak je napadel njegova pljuča in je v kratkem času uničil tega krepkega in na zunaj cvetočega mladega kmeta.

Se zadnji njegovi želji so ustregli zdravniki, ko je prosil, da bi smel iti domov na Radiše, da bi čul zvonjenje novih zvonov. Saj se je s tako vneto in s tako ljubeznijo trudil za nabavo navih farnih zvonov. Prišel je domov, z njim tudi njegova svakinja, bolniška sestra v deželni bolnici, da mu je stregla. Pri šmarnični pobožnosti smo vsi molili za njegovo zdravlje. Toda Bog je sklenil drugače in ga je na binkoštno soboto poklical k sebi. Vsa družina, domači dušni pastir in sosedi so bili ob njem, ko se je poslavljaj od nas in kar nismo mogli verjeti, da ni več med živimi, ko pa je bil še pred kratkim tako zdrav in šele 46 let star.

Žena in otroci pogrešajo dobrega in skrbnega očeta, saj je rajnemu bil dom vse. Ko je po vojni prišel domov, je začel obnavljati hišo, skedenj in hlev. Hitel je kakor bi slutil, da se mudi in da je le še malo časa na razpolago. Obnovljeni dom in gospodarsko poslopje pričata o njegovi delavnosti in veliki ljubezni do doma.

Bil je pokojni vzgleden krščanski oče. Sam je zahajal redno v cerkev in k sv. obhajilu. Nedelja je bil res Gospodov dan za njega in vso družino, skrbel je, da so bili tudi otroci redno pri božji službi in pri sv. zakramentih. Bil je naročnik „Nedelje“ mesečnika „Vera in dom“ ter „Našega tednika“. Dobro se je zavedal, da danes dober Slovenec in katoličan ne more več izhajati brez dobrega tiska.

Bog mu je dal lep, močan glas, sijajen

MLADI ROD, ŠTEV. 6/7

Kakor smo javili že v zadnji številki našega lista, je izšla zadnja številka Mladega roda za tekoče šolsko leto.

V novi številki najdete poučne spise: Čebela, Kako sem se vozila z očetom v Celovec, iz koroške zgodovine pripoveduje Legenda o šentlovrenški cerkvi v Podjuni. Vrsta pesmi, med njimi tudi dve župančičevi, krasita zvezek.

Aškerčev Mutec Osojski pa bo tokrat pesem, katere se bo mladina učila na pamet.

Starši, naročajte svojim mladim ta mladinski list; posebno tam, kjer v šoli še ni vpeljan.

župan za njegovo delo v lepih besedah in v mu v znak ljubezni vrgel v grob tri klase, ki jih je utrgal na njegovi njivi. Zahvalil se mu je še posebej in mu bodo vedno Radišani za to hvaležni, kako je pripomogel do zboljšanje ceste iz Podkrnosa na Radiše.

Domači g. župnik se je zahvalil rajnemu ob grobu za lep vzgled dobrega katoliškega moža, ki je dal z veseljem in globoko vernostjo Bogu, kar je božjega in mu je končno vdano izročil tudi svoje življenje. Velika množica, ki je spremljala pokojnega na zadnji poti, pa je dokaz, kako je bil priljubljen. Novi radiški zvonovi so mu s slovo zvonili in ko je padala domača zemlja na njegovo krsto, se je oglašal zvon Andrej, kateremu je bil pokojni boter.

V imenu pevcev se je poslovil od draga prijatelja Podrtnik, ki je na kratko orisal pokojnikovo življenje ter se zahvalil tudi materi, ki je dala ženi tako dobrega moža, otrokom tako skrbnega očeta, sosesčini tako dobrega soseda, fari tako vzglednega katoličana, narodu pa tako zvestnega in delovnega sina.

Pevska zborata sta položila na grob vsak po en venec; mešani z napisom prve, moški z napisom zadnje kitice zgornje pesmi.

Ni bilo pogrebca, kateremu se ne bi orosilo oko, saj je bil res to tako žalosten in pobožen pogreb, kakor jih je malo. Naj bi mirno in sladko počival rajni Andrej in Bog naj mu bo obilni plačnik za vse! Družini in sorodnikom pokojnega naše iskreno sožalje.

ŠKOCIJAN

Smo čisto pozabili na pisanje. Saj razumete, Sedaj je to delo, sedaj ono. Povsod samo „hilaj“. Čas pa naprej beži.

Dne 11. maja, na materinsko nedeljo, so naši otroci pokazali, da imajo svoje mamice res radi. Priredili so lepo in prisrčno akademijo na župnijskem skednju. Peli so lepe pesmi, deklamirali, obljubljali, da bodo odslej bolj pridni, celo zarajali so jim, tako, da so se matere nekaj časa jokale pa spet smejale, vsega je bilo nekaj, kot doma v življenju. Vse je bilo tako domače in si še želimo kaj takega.

Ko so večji igralci videli velik, prostoren oder, ki ni bil nič podoben tistemu „kurniku“ v veži, so pljunili v roke in kljub delu vrgli na oder za binkošti lepo in življenjsko igro: „Pri kapelici“. Občinstva je bilo veliko, tokrat se ni bilo treba tlačiti tam v veži. Vsak je zložno sedel, čeprav na deskah. Ljudje so bili z igro izredno zadovoljni, pa saj so tudi igralci lepo podajali vsak svojo vlogo.

V ponedeljek nato smo se pa malo zasukali pri Vanku. Poročila sta se Trobej Mica iz Male vasi in Hrastnikov Peter iz Gornjega Podgrada.

Ojset je bila zelo vesela. Veliko povablencev in oknarjev, pa še več takih, ki so brusili pete in gasili žejo. Novoročencema želimo v novem stanu obilo sreče.

Istega dne je umrla pozno ponoči Elfrida Hirtl, Škrjančeva iz Spodnjih Vinar. Umr-la je na porodu. Bila je poročena komaj pet let. Stara je bila komaj 30 let. Zapuščala jo je dva nedoletna otročka. Pogreba se je udeležilo veliko ljudi. Zadnje slovo od nje je vzel ob grobu domači župnik č. g. Koglek in povedal tudi žalujočim tolažilne besede. Pevci so zapeli par žalostink. Vsem žalujočim izrekamo iskreno sožalje, zlasti pa osamelemu možu.

Z lastovkami z juga, ki so si že same napravile svoja gnezda in že čvrče po naših gospodarskih poslopjih, prihajajo s severa in vzhoda letoviščarji in se umešajo v svoja stanovanja. Malo jih je oviralo mrzlo vreme v maju, sedaj pa zopet vse lepo kaže bodo gotovo pohiteli, tako do bodo vsi prostori zasedeni.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Novo kmetovanje v kolektivih

V zadnji številki „Našega tednika“ smo prinesli poročilo o kolektivizaciji kmetijstva v Jugoslaviji. Poročilo je bilo sestavljeno po podatkih obveščevalnega urada anglo-ameriške vojaške uprave v Trstu. — Danes prinašamo poročilo o urejevanju kmetijstva v Jugoslaviji po podatkih, ki jih je objavil londonski tednik The Economist in kakor jih je objavil londonski Klic Triglava (štev. 94 z dne 2. junija 1952):

Združno kmetovanje v Jugoslaviji, ki so ga pričeli pred 5 leti, ni pokazalo uspeha. Rezultati kažejo, da je kmetijska proizvodnja nazadovale tako na zasebnih kmetijah kot tudi v zadrugah. Število živine se je znižalo in mnogi kmetje, ki so vstopili v zadrugo pod pritiskom ali v upanju na dobiček, bi radi izstopili iz zadrug. Jugoslovanske oblasti priznavajo polomijo in se izgovarjajo, da so preveč slepo sledile sovjet-skim vzorcem.

V začetku tega leta je bilo preko 7.000 zadrug, ki so vsebovale približno četrtno celotne obdelovalne površine. Na zunaj so jih osnovali, da bi izboljšali proizvodnjo, a politični namen je bil, da bi „socializirali“ kmete in jih potisnili pod enako nadzorstvo in političen vpliv kot delavce. Zadrug so bile deležne mnogih prednosti. Z lahkoto so dobivale posojila od države po neznatnih obrestih. Zadržniki niso plačevali davkov, pač pa je bil rahlo obdavčen dobiček (če ga je kaj bilo). Država je dajala bone za nakup industrijskih izdelkov in zadržniki so imeli zdravniško oskrbo zastonj.

Toda navzlic prednostim, podporam in prizadevanjem zdaj priznavajo, da dela tretjina teh zadrug z izgubo, ki je včasih precejšnja. Druga tretjina zadrug izkazuje dobiček, in ostala tretjina visi med uspehom in polomom. Računajo, da obdeluje 1 oseba v zadrugah več zemlje kot na svojem, toda na bogati zemlji je pridelek na hektar v zadrugah manjši.

Pri razpravljanju o vzrokih neuspeha je treba poudariti dvoje. Združni poskus je trajal manj kot pet let in Jugoslavija je prestala medtem prelom s kominformom ter doživela zelo hudo sušo. Poleg tega pa je bilo kmetijstvo v Jugoslaviji v resnici Pepelica jugoslovanskega planiranja, saj je bila večina naporov usmerjena v industrijo. Nekateri jugoslovanski voditelji zdaj uvidevajo napako, čeprav jo le neradi priznajo. Neprestani poudarek na delu za skupnost je ubil vsako osebno pobudo. Kmetje so delali v brigadah, po osem ur na dan, plačani od ure. V nekaterih zadrugah so delali manj kot 135 dni v enem letu. Zasebni kmetje prehajajo velike razdalje, ko gredo na delo, za nekatere zadržnike pa je

znano, da niso hoteli iti na delo, ne da bi se peljali. Rečeno je bilo, da vodijo zadrug izvoljeni odbori, v resnici pa je v mnogih gospodoval dobro plačan predsednik ali tajnik, navadno komunist, s svojo kliko brez ozira na sposobnosti.

Hrvatski ministrski predsednik Bakarić je hud kritik slabega gospodarjenja, ki da je spravilo na slab glas vse združništvo in v nevarnost celotno gospodarstvo države. Premišljajo zato o načrtih za bodoče. Gotovo je, da s dosedanjim sistemom ne bodo nadaljevali. Zdaj pregledujejo vsako zadrugo, ali jo je mogoče preurediti v dobičkanosno podjetje. Nekateri zadrug v najrevnejših krajih, kakor v Liki, so že razpustili. V drugih krajih bodo zadrugno obdelovali le nekatere pridelke. Zadrug z razkosanimi posestvi skušajo zaokrožiti. Še zelo mnogo pa bo treba storiti, da bodo odpravili potratno kmetovanje na razkosanih posestvih.

Da bi ohranili nekaj zadrug, poizkušajo otežkoti življenje zasebnim kmetom. Cene živilom na svobodnem trgu so znižali, železniške vozne so več kot potrojili. DAVEK so kmetom odmerjali v prvih mesecih letos kar najbolj brezobzirno. Načrti pri tem so trojni: Prvič hočejo pokazati zadržnikom, da se ne izplača vrniti se k zasebnemu kmetovanju, drugič hočejo prisiliti kmete, da bodo več pridelali za domači trg in za izvoz, in tretjič — to pa je morda najvažnejše — hočejo gospodarsko prisiliti kmete ne več v „delovne zadrug“, ki so na

Okopalne in osipalne pluge
kultivatorje
vedno in v dobri kakovosti dobavlja
KURT MARKTL & CO.
kmetijski stroji in nadomestni deli
Celovec — Klagenfurt, St. Peter, končna
postaja obusa, Völkemarkter Strasse Nr 117

slabem glasu, temveč v „splošne“, nabavljalne in prodajne zadrug. Te so bile v Jugoslaviji razširjene pred vojno, niso pa bile pozneje ljubljenske države.

Vse kaže, da bodo v bodoče ohranili omejeno število preurejenih delavnih zadrug, neuspešne pa bodo razpuščene. V ostalem se bodo pa posvetili bolj splošnim zadrugam, ki naj bi podvezle čim širše delovanje. Jugoslovanski strokovnjaki proučujejo zadrug v Danskem in v drugih kmetijskih deželah Zapada. Izdelujejo desetletni načrt za kmetijstvo. Tako upajo povečati proizvodnjo, istočasno pa hočejo zadovoljiti marksistične doktrinarje, ki vidijo sedaj v splošnih zadrugah korak h končnemu cilju, ki je socializiranje kmetijstva.

Posojilo pri nakupu kmetijskih strojev

Zaradi pomanjkanja delavcev na kmetijah in zaradi boljše donosnosti kmetij je za vsakega kmeta danes eno glavnih vprašanj, kako si bo nabavil potrebne kmetijske stroje. Doslej je dajala Kmetijska zbornica pri nabavi kmetijskih strojev subvencije (prispevke ali podpore) ali pa posojila. Tudi danes zlasti srednjim in manjšim kmetom ni mogoče iz lastnih sredstev nakupiti potrebnih kmetijskih strojev, ki so v primeri s cenami kmetijskih pridelkov silno dragi.

Zato bo tudi letos omogočila Kmetijska zbornica nabavo kmetijskih strojev s posojili. Za nakup strojev torej ne bo več mogoče dobiti nevratljivih podpor, ampak samo posojila. Drugi važen pogoj za priznavanje posojila za nakup kmetijskih strojev pa je, da morejo dobiti ta posojila samo strojne skupnosti in strojne zadrug, katere ustanovijo kmetje po navodilih Kmetijske zbornice in nato Kmetijska zbornica tudi nadzoruje njih delovanje. In končno so ta posojila letos predvidena samo za nakup kmetijskih strojev, ki so potrebni pri pridelovanju žita, krompirja in pa sena oziroma zelene krme in ensilaže.

Posojila je mogoče dobiti pod gornjimi pogoji pri nakupu traktorjev in potrebnih pripadajočih kmetijskih strojev, pri postavitvi šupe ali strojne ute (kolnica) za shranjevanje strojev, pri nakupu stroja za mnogovrstno uporabo (ogrodnik, Vielfachgerät), stroja za sajenje krompirja in za izkopavanje krompirja (skupna površina krompirišča mora biti vsaj 15 ha za enovrstni in 30 ha za dvovrstni stroj), snopoveznikov (Bindemäher — vsaj 15 ha njivske površine) žitnih spravljalnikov (vsaj 30 do 70 ha površine), poljskih slamoreznic, puhal in dvigal.

Posojilo znaša do 50% nabavnih stroškov

polnjenjem dolžnosti v krogu družine in v šoli.

Delo — vir veselja

Otroku nadalje tudi razloži, da ima delo še višji smisel kot le skrb za vsakdanji kruh. Z delom more človek pomagati svoji družini in tistim, ki zaradi bolezni ali zaradi nesreče ne morejo sami delati, vse po besedah sv. pisma: „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.“ Delati dobro bližnjemu, prinašati mu veselje po besedah pesnika, pomeni pripravljati srečo tudi sam sebi („Iz dragih sreče njemu sreča klije“). Pa tudi sicer naj se otrok živo zaveda, da je sramotno, če kdo dela za svoj vsakdanji kruh in dela le toliko, kolikor ga kdo k delu prisili. Tak sebičnež nima pravice niti do spoštovanja niti do pomoči s strani drugih. Otroku takoj pojasni, da mora vsak že v zgodnji mladosti delati najprej za dobro skupnosti, to je predvsem dobro družine; pomagati mora očetu, materi, bratom in sestram, kdor hoče biti pozneje v življenju dober član družine in družbe. Kakor je za odraslega človeka sramotno delati samo toliko, kakor je nujno potrebno za lastno preživljanje, tako je sramotno tudi, če kdo v mladosti stori samo to, kar od njega strogo zahtevajo doma ali pa v šoli.

Opozori tudi otroka, da veliki dobrotniki in vodniki človeštva niso bili tisti, ki so bili zelo nadarjeni, ampak predvsem tisti, ki so morali in ki so hoteli delati in so se z delom žrtvovali za bližnjega že v zgodnji mladosti. In kako vesel je človek, če zvečer po delu gleda nazaj na minuli dan in more s ponosom reči: „Ne poslavljam se od dneva kot delomrznec, ki je zapravljaj dragoceni čas, ampak kot ustvarjalec.“ — Kdor kot lenuh preživlja mladost, se bo nekoč prav gotovo poslavljaj kot berač in nepoštenjak od svojega življenja in z grenko zavestjo, da je živel na račun drugih, mesto da bi živel za druge; tak je bil cokla za družbo in je zaslužil prezir družbe ter kaznen božjo mesto plačila.

Delavnost je zlasti za mladega človeka bogat vir veselja tudi radi tega, ker ga varuje pred neštevilnimi lahkomišelnostmi, ki prečesto povzročajo ogromno gorja za vse življenje. Nasprotno pa lenuha potegne že dolgočasje samo in še bolj neizrabljene telesne in duševne sile v razne nerodnosti, v napake in grehe, ki prej ali slej postanejo boleč bič zanj, za njegovo družino in za družbo. Poudari tudi otroku, da nas zgodovina uči: Delavni ljudje so bili spoštovani v družbi, bili so pa tudi pristrčno veseli ljudje. To resnico nam izražajo be-

za nove stroje in za stroje, ki so kupljeni v letu 1952. Posojila, za katera bo treba plačati 2,75% obresti, bo treba začeti vračati 31. 12. 1953 in jih bo treba vrniti v polletnih obrokih v petih letih. — Vse potrebne obrazce in vsa potrebna pojasnila dajejo okrajne kmetijske zbornice. Prošnje morajo predložiti okrajne kmet. zbornice najkasneje do 31. oktobra. Deželni kmetijski zbornici, ki nato odloči, ali bo prosilec posojilo priznalo ali ne.

KDOR JE ZA ENOTNOST, JE ČLAN
KMEČKE GOSPODARSKE ZVEZE

Krompirjev hrošč že grozi

Pri pregledu krompirišč dne 4. junija letos so ugotovili hrošča v več krajih v Ziljski dolini, v okolici Beljaka in v Labudski dolini.

Ker je vsa Furlanija, ki meji na Ziljsko dolino, okužena po krompirjevem hrošču, je velika nevarnost, da priletijo hrošči v večjem številu v dveh do treh tednih iz Italije v Ziljsko dolino in v Zg. Rož. Zato moramo nujno svetovati vsem kmetovalcem zlasti teh okliše čim večjo pazljivost in natančnost pri pregledu krompirišč.

Prihodnji splošni pregled krompirišč je v sredo, dne 25. junija, nato pa dne 2., 9. in 30. julija, 6. in 20. avgusta ter 3. septembra 1952.

VSI KMETJE V KMEČKO GOSPODARSKO ZVEZO

sede indijskega pesnika Tagore-ja: „Spal sem in sem sanjal, da je življenje brezskrbna radost. Prebudil sem se in sem spoznal, da je življenje nenehna dolžnost. Spolnjeval sem dan na dan vestno svojo dolžnost ter spoznal, da iz vestnega spolnjevanja dolžnosti klije najslajša življenjska radost.“

Delati se je treba učiti

Da bo otrok veselje do dela tudi ohranil, ga moraš že od zgodnje mladosti navajati k takemu delu, ki je njegovi starosti in sposobnosti primerno. Ne zahtevaj, česar ne zmore, ne zahtevaj, kar že zmore, pa še ne zna. Prej ga pouči in navduši. Saj je veselje pri delu odvisno v veliki meri od vestnosti pri delu, a to zahteva tudi že sama vzgoja značaja. Otroku naj le pomaga že od približno sedmega leta naprej doma s tem, da n. pr. kaj malega prinese, čeprav samo polena v kuhinjo, kozareček očetu, da malo pospravlja, pometa, pomiva itd. Vedno pa ga je treba za delo dobrohotno pridobiti in preje poučiti. Ne nalagaj mu nikdar pretežkega dela ne telesnega in ne duševnega. Otroku zlasti v prvih letih ljudske šole ne vzdrži dolgo pri istem delu, zlasti kadar je treba velike pozornosti. Zato mu delo menjavaj. V letih otrokovega telesnega razvoja ne dopuščaj nočnega dela, ker bi ga to telesno, duševno in нравno ubijalo. Otroka tudi ne sili k učenju prezgodaj, to je pred začetkom ljudske šole. Včasih hočejo starši imeti že šestletnega računarja, deklamatorka, umetnika v glasbi itd. Hočejo se z njim pobahati, otrok pa pri tem duševno trpi, ker za prepotrebno igro in razvedrilo ni časa. Ko mora nato otrok v šolo, pouk morda že sovraži, postane pa tudi domisljaj, ker že „vse zna“. V šoli druge prezira, se vdaja lenobi in začne zato večkrat v višjih razredih, ko je snov težja, pešati. Tako se zgodi, da zgodaj občudovani otroci po krivdi staršev zdravstveno in umsko ter tudi нравno zgodaj odpovedo.

Vesetje do dela in vestnost bomo otroku ohranili tudi, če mu lepo uredimo čas dela in igre. Prva skrb otroku mora biti delo za šolo. Toda tudi igra mu ostane še vedno zelo potrebna. Delo, oziroma učenje, se mora menjavati z igro. Čim mlajši je otrok, v tem krajših presledkih naj se menjavata delo in igra, po pol ure učenja naj bo n. pr. pol ure oddiha itd. Tako prvi dve leti. Čim bolj pa otrok dorašča, tem daljši naj bo čas učenja, nikdar pa ne doljši kakor pa dve uri nepretrgoma. Ponoči pa je potreben počitek!

Ako otrok ne hodi več v šolo, naj bo s telesnim delom zaposlen ves dan.

Našim gospodinjam

Kako priljubiš otroku dom?

Dragi oče in mati!

Če hočeta napraviti svojim otrokom dom prijeten, predvsem ljubita otroke, bodita vesela nad njimi, čim lepše uredita družinsko sobo in nudita otrokom možnost vesele igre. O tem danes nekaj več.

Že iz opazovanja otrok in iz njegovih želja sta gotovo spoznala, da se mora otrok zlasti v času pred ljudsko šolo živahno igrati. Zato ga k igri ne bo treba posebej navajati. Igral se bo, če le ohraniš njegovo veselo razpoloženje, ga pustiš pri igri v miru in ga le kratko, kadar je to zares potrebno, poučiš, kako naj se igra.

Igra in delo

Toda igra mora počasi prehajati v resno delo. Pri igri se otrok uči opazovanja, samostojnosti, iznajdljivosti, gibčnosti; dobra igra ga navaja na žrtve, na samopremagovanje, na odpovedi. Skratka, ob lepi, živahni igri se temeljito razvijajo otrokove telesne, duševne in naravne sile, ki so pogoj za delo. Zato smemo trditi: Otroku, ki se je v mladosti veliko, živahno in lepo igral, se je najlepše pripravil na svoje poznejše delo. Otroku, ki je bil v svoji mladosti dober igralec, bo tudi dober delavec.

Kakor pa je igra otroku ljuba in vir veselja, vendar mu mora ob pravem času napraviti ljubo in za vir veselja tudi delo. Da, tudi delo v krogu družine mora postati otroku vir veselja. Kako to?

Otroku moramo dopovedati, kako je za doraščajočega človeka sramotno, če se ne preživlja sam s svojim poštenim delom, ampak živi na račun drugih kot zajedalec družbe. To je tako zelo sramotno, da sv. pismo pravi: „Kdor noče delati, naj tudi ne je,“ to se pravi, da tak ni vreden, da živi. Otroku pa tudi pojasni, da bo pozneje v življenju pošteno delal le tisti, ki se je delu privadil že v zgodnji mladosti z vestnim iz-

Lojze Zorenč,
Cleveland, U. S. A.

Ob 25-letnici smeti Antona Gabrona

(Naslednji članek bi morali prinesiti že pred dobrim mesecem. Zaradi zakasnele pošte pa se je članek zakasnil. Ni pa zato nič manj aktualen. Opomba ured.)

Dne 29. aprila 1927 je v Ljubljani umrl narodni borec, steber koroških Slovencev, župnik Anton Gabron. Kot ožji rojak župnika Gabrona čutim dolžnost vsaj nekoliko poživiti spomin na velikega rodoljuba s sledečimi vrsticami v glasilu Narodnega sveta koroških Slovencev, v „Našem tedniku“.

Anton Gabron je bil rojen dne 11. 12. 1855 v župniji Sv. Peter pod Svetimi gorami na Spodnjem Štajerskem, kot sin maloPOSESTNIŠKIH kmečkih staršev. Po uspešno dovršeni srednji šoli se je podal v Gradec, kjer se je vpisal na filozofsko fakulteto. V mladem Gabronu se je porodilo spoznanje, da so koroški Slovenci nosili težino narodnih bojev. Hotel jim pomagati versko in narodno je Gabron opustil filozofski študij in se odločil, da pojde med koroške Slovence delovat kot duhovnik. Stopil je v celovško bogoslovje in leta 1887 je bil v Celovcu posvečen v duhovnika. Za kaplana je bil v Črni, za provizorja pa v župniji Sv. Štefan pri Globasnici, nato pa za župnika v Skočidolu.

GABRON – SLOVENEK

Ko je prišel Gabron kot mlad, čvrst župnik na svojo prvo faro v Skočidolu, je vse zrlo za zaupanjem vanj. Saj je že pred njim prišel v faro glas, da je velik narodnjak, ki bo dvignil slovenskega človeka iz duševnega robstva omahljivosti in narodne neodločnosti. Njegov prihod v Skočidol spada v dobo velikega narodnega prebujenja na Koroškem, v dobo taborov. Ne samo v skočidolski fari, še daleč okoli po Koroškem je zavrelo, posebno med mladim svetom – in prišel se je boj za slovenske narodne pravice. Gabronovo župnišče je postalo središče narodnega dela, žarišče nacionalne ideje. Prihajali so rodoljubi od vseh strani. Med njimi so bili Gabronovi pogosti gostje: Gabronov rojak profesor dr. Sket, nadučitelj Eller na Zilji, profesor Miha Lendovšek in številni drugi. Tudi dr. Ivan Tavčar med njimi ni manjkal. Slovenski uradniki direkcije državnih železnic v Beljaku so bili stalni njegovi gostje. Ti pa so plačali svoje narodno prepričanje s tem, da so bili skoraj vsi hkrati prestavljeni k direkciji v Trst.

Vodilni koroški narodnjaki so v Gabronu spoznali velikega pobornika za slovenstvo ter so ga pritegnili v svoje vrste. Bil je tudi član t. zv. omizja beljaških Slovencev. Župnik Gabron je bil izmed onih idealno narodnih mož-korenjakov, ki so nosili težo prvih političnih bojev z Nemci. Neizrečeno, naravnost strastno je ljubil svoj narod ter bi zanj storil vse. Bil je markantna osebnost, odličen govornik in dober pevec. Pri srcu mu je bila zlasti lepa narodna pesem. Da pokaže Korošcem lepoto slovenske pesmi, je povabil v posete kamniško „Liro“, ki je teden dni prepevala po koroških cerkvah in na shodih. Z velikim rodoljubom, Janezom Scharvitl-om, po domače Špicarjem na Udmatu pri Podravljah, je ustanovil Hranilnico in posojilnico v Klečah, pozneje (leta 1894) je bil njen tajnik v Podravljah. Hranilnica je bila v gospodarskem in narodnem oziru drugim za vzgled. Zelo veliko je delal in se trudil za Družbo sv. Mohorja, ter širil z vso vnemo slovensko časopisje.

Kar je dobil izkupička iz poljedelstva in živinoreje (kot župnik na kmetih je imel tudi ekonomijo), je vse porabil za dobre namene, za versko in narodno pobudo svojih župljanov, zlasti pa za študentovski naraščaj. Skrbel je, da spravi kolikor mogoče nadarjenih kmečkih sinov v šole, da bodo nekoč v pomoč slovenskemu življu na Koroškem. Za časa njegovega župnikovanja v Skočidolu se je izšolalo sedem duhovnikov in trije svetni akademiki. Revne dijake je gmotno (in to izdatno) podpiral, preskrbel jim je brezplačno ali pa vsaj cenejšo hrano, stanovanje, mnogokrat tudi obleko. Nazivali so ga „študentovski župnik“. Ni čuda, da je vsled podpiranja študentov in narodnih ter dobrodelnih institucij, skratka iz samega navdušenja za svoje ideale, začel pred letom 1914 v velike dolgove, katere pa je pozneje vse poplačal.

Imel je prijateljske stike z možmi najraz-

ličnejših nazorov in bil je priljubljen zaradi svoje širokogrudnosti.

GABRON – DUHOVNIK

Pri vsem tem je bil dober in globokoveren duhovnik. Za časa njegovega župnikovanja v Skočidolu (ko še ni bilo predpisa, da mora vsaka fara imeti vsakih 10 let sv. misijon), je za versko obnovo svoje župnije preskrbel trikrat sv. misijon. Rojen v župniji, ki ima v svojem območju največjo slovensko-štajersko božjo pot (Mati božja na Svetih gorah), je imel veliko veselje in ljubezen do romanj. Svoje župljane je mnogokrat vodil v procesijah na božja pota: v Podgorje, na Freudenberg pri Blatogradu, v Gospo Sveto, na Peravo pri Beljaku, na Otok, k Mariji Pomagaj na Brezje, zlasti pa na Svete Višarje. Tja je poromal s svojimi farani in z onimi, ki so se jim pridružili, 26-krat. Za časa prve svetovne vojne je bil on tisti, ki je prejel milost, da je smel prenesti kip Matere Božje s Svetih Višarj k frančiškonom v Beljak in pozneje od tam k Sv. Križu nad Dravogradom. On je bil zopet tisti, ki je po končani vojni kip Višarske Matere Božje v veličastni procesiji (od Sv. Križa do vlaka v Dravogradu in od vlaka v Žabnicah na Sv. Višarje) prenesel nazaj v Marijino svetišče.

Skočidolski župni cerkvi je preskrbel tri nove gotske oltarje (preje so bili renesančni) in nov križev pot v gotskem slogu. Nadalje je preskrbel orgle trvdke Milavec iz Ljubljane (1912), za katere so dali prispevek le Slovenci. Prenovil in ozaljšal je vso farno hišo božjo v Skočidolu ter ji nabavil dva zvonova in številne paramente.

Med prvo svetovno vojno je okusil vso krutost nemškega šovinizma. Bil je večkrat aretiran in kakor razbojnika, vklejenega, so gonili iz kraja v kraj. Kot toliko drugih koroških slovenskih duhovnikov je bil tudi on v letih 1914 do 1915 v zaporih v Celovcu in v Gradcu, seveda ni vedel zakaj. Ko so ga z duhovnim tovarišem na tej križevi poti privedli v Gradec, kjer ga je naščuvala nemška drhal opljuvala, sta si dala, predno sta stopila s kolodvora na ulico, drug drugemu splošno odvezo, ker sta pričakovala, da ju razdivjana množica na cesti ubije. Le močna orožniška eskorta je namero nahujskane drhali, ki je bila obveščena o prihodu velikega „veleizdajalca“, preprečila. Po internaciji je prišel župnik Gabron nazaj v Skočidol, kjer je našel le ostanke svojega itak malega premoženja: nekaj kosov oprave.

GABRON – TRPIN

Po državnem prevratu leta 1918 zanj ni bilo mesta na Koroškem. Grozili so mu. Moral je zapustiti svoj tako ljubljeni Korošan – za vedno. Na božični večer leta 1918 je pribežal v Ljubljano. Od tedaj naprej je bil begunec. S seboj je prinesel edino obleko, ki jo je imel na sebi in v stari torbi nekaj malenkosti. Toda Gabron, mož idealist, ni obupal. Vrgel se je znova z vso silo v boj za koroške Slovence. Prepotoval je vso južno Štajersko in del Hrvaške ter zbiral prispevke za plebiscit na Koroškem. Zbirko – 200.000 dinarjev – je oddal Narodnemu svetu v Velikovu. Izid plebiscita je bil zanj usoden. Potro ga je tako, da ga je v Samoboru, kjer je dobil provizorično mesto hrvaške župnije, v letu 1922 zadela kap. Vsled delne ohromelosti se je težko gibal, vendar je še hodil. Zadnji čas pred svojo smrtjo je bival pri č. šolskih sestrah na Mali Loki na Dolenjskem.

V letih svoje bolezni je bil v veliki bedi. Avstrija mu ni hotela priznati pokojnine, v Jugoslaviji je bil dolgo brez nje. Končno so mu v Jugoslaviji določili malenkostno milostno pokojnino. Leta 1926 je prišel v Ljubljano na obisk k skočidolskemu rojaku, svojemu učencu, ravnatelju Jaku Špicarju. „Veš, umrl bom kmalu,“ je rekel, „pa grem obiskat preje še svoje ljube Korošce. Še enkrat, potem umrjem!“ – Res je šel na Koroško poslovit se od svojih dragih. Obiskal je tudi Skočidol, kjer je toliko let pasel svojo čredo in kjer počiva njegova mati Jera (umrla 16. decembra 1918).

Njegove slutnje o bližajoči se smrti so se kmalu uresničile. Dne 29. aprila 1927 ponoči je v Leonišču v Ljubljani utihnilo njegovo srce in dne 1. maja so njegovo izmučeno telo položili k večnemu počitku pri Sv. Križu v Ljubljani. Njegov pogreb je

bil številčno majhen, tih, brez godbe, družtev, zastav, žalostink in govorov, vendar pa je navzočnost odličnih predstavnikov slovenske javnosti povedala več kot bi mogle povedati žalne slovesnosti in še tako dolgi govori. Sprevod je vodil tedanji vseučiliški profesor (današnji škof ljubljanski) dr. Gregorij Rožman z asistenco prof. dr. Senčarja in kaplana Torkarja. Za krsto so stopali: bivši predsednik slovenske vlade in voditelj koroških Slovencev dr. Janko Brejc, veleindustrialec Dragotin Hribar, zastopnik Ciril-Metodove družbe župnik Vrhovnik, odbornika Slovenske Straže dr. Valen-

tin Rožič in dr. Josip Puntar, profesor dr. J. Andrej, skočidolski rojak ravnatelj Jaka Špicar, vseučiliški profesor dr. Lambert Ehrlich, pisatelj dr. Ivan Zbašnik, profesor dr. Perne, dr. Hebein, dr. Wolbank, dr. Fellacher, učitelj Primožič, zastopstvo narodnega ženstva in razni koroški rojaki.

Petindvajset let je poteklo od tistega žalostnega dne. Marsikaj je prešlo v pozabo od tedaj, marsikaj se je zrušilo v nič, spomin na zvestega čuvarja slovenskih vrednot na Koroškem, velikega narodnega budilca in borca, župnika Antona Gabrona, pa je svež in nepozaben.

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 5. strani)

SELE

Dve nedelji zaporedoma smo poslušali pevski koncert. Dne 8. junija se je otroški pevski zbor iz Mohli na izletu ustavil tudi v Selah in je pri drugi božji službi ljubko prepeval. Ni bilo lahko številnim pevčkom peti stisnjenim na tesnem koru, a peli so tako pogumno in krepko, da jim je prislunila vsa cerkev. Po maši smo jih prosili, naj nam še kaj zapoje in radi so nam ustregli. Eno pesem so nam zapeli na trgu, potem pa smo se vsi podali v dvorano, kjer so nam zapeli celo vrsto nam še neznanih pesmi. Prav posebno je našim otrokom ugajala ona o petelinčku kikeriki. Razpoloženje med pevci in poslušalci je raslo od pesmi do pesmi in se je nazadnje zlilo v skupno „Mi se imamo radi“. Po kratkem odmoru so mladi pevčki kanarčki izleteli v avtobusu dalje proti jezeru.

V nedeljo navrh, 15. junija, pa nas je po enem letu zopet obiskal oktet „Slavček“. Že je minila maša, a „Slavčka“ še ni bilo. Zaskrbljeno so ljudje spraševali: ali jih ne bo? Ko pa je avto pribrenčal v vas, se je dvorana hitro napolnila. V imenu prosvetnega društva je pozdravil pevce in došle goste društveni predsednik Albin Olip. „Slavček“ je dovršeno pel najprej vrsto umetnih, potem pa narodnih pesmi. Reči moramo, da prodrejo narodne še bolj globoko v ljudsko dušo. Posebno si štejemo Selani v čast, da je član „Slavčka“ tudi naš domačin, g. Tone Hribernik. Njegov polni prijetni bas je res nekaj redkega. Le kratko so se „Slavčki“ mogli muditi v Selah, morali so kmalu dalje, da „Slavček“ še isti dan zažvrgoli v Št. Jakobu in Bilčovsu.

SREJE PRI ŠKOCJANU

Ja, kaj se je pa tam zgodilo? Malo pozno prihajamo z novico. Veste, kaj? Gašperčeva Ančka si je poiskala življenjskega druga v osebi Wette Franca iz Štebna v Podjuni. To pa ni malenkost, zlasti za našo vas ne. Vse je bilo pokonci, mlado in staro. Pivkova Vali je bila za družico. Poroka je bila 25. maja kar pri nas doma v naši cerkvi. Saj se tudi spodobi, da je mežnarica kar v svoji cerkvi poročena. Sveti Pankrac se je kar smejal doli z glavnega oltarja, ko je gledal na svojo zvesto služabnico v tako lepi obleki in na pragu novega življenja.

Zavrteli smo se pa pri Čuku. Še kar lušno je bilo. Samo ta presneti „maček“ v ponedeljek ti sedi za vratom in pije kri, da nisi za nobeno rabo. Pa se tudi to prestopi. – Novemu paru želimo obilo zadovoljnosti in sreče v novem življenju!

BILČOVŠ

Že dolgo smo gojili željo, da bi slišali pri nas petje naših „Slavčkov“. Da gojimo v našem prosvetnem društvu že dolga leta našo pesem in da se prosvetno udeležujemo, je samo po sebi umevno, saj si drugače našega narodnega življenja niti misliti ne moremo. Toda veliko smo slišali že o naših „Slavčkih“ in zato je bilo tudi zanimanje za njihov nastop v nedeljo, dne 15. junija, v Miklavževi dvorani nad vse razveseljivo.

Prisluhnili je polna dvorana melodijam naše narodne, umetne in koroške pesmi. Odlična je bila povezava med posameznimi podajanjmi pesmi. Res užitka poln večer je bil to in vsak, kdorkoli je obiskal ta kulturni večer, je bil nad vse zadovoljen in je še bolj vzljubil našo milo slovensko pesem.

Vsem članom okteta gre vsa pohvala in vse priznanje za ves njihov trud, katerega vlagajo v gojitev naše pesmi. Oni nosijo s svojimi odličnimi nastopi lepoto naše pesmi širom naših slovenskih vasi. To je res kulturno delo, za katero je narod požrtvovalnim in neutrudljivim pevcem tudi hvaležen.

Za izredno dobro udeležbo na koncertu gre tudi velika zahvala g. Jankotu Ogrisu.

Polna dvorana, ki je z navdušenjem sprejemala slovensko pesem, je dajala tudi pevcem novega pevkega duha in tako se je odnos med pevci in poslušalci stopnjeval od pesmi do pesmi. Pevci in poslušalci so bili ena skupna doživljajoča družina.

Naj bo pevcem pri njihovem trudu vsaj eno v zadoščenje, da lepšajo stotinam poslušalcev za nekaj ur vsakdanje življenje in skrbi. Pevovodja, g. dr. Inzko, pa vidi svoj veliki trud tudi nagrajen v hvaležnih poslušalcih.

GRADEC (GRAZ)

(Sv. Anton)

Čudili se boste gornjemu naslovu. Pa je vendar-le res. Če smo se pa namenili pisati, potem morate vedeti, da se je zgodilo res nekaj izvanrednega in o tem hočemo poročati vsem našim bratom in sestram na Koroškem, v Avstriji in po širnem svetu.

Teden dni pred Antonovo nedeljo smo brali v naši cerkvič nabit napis: „Slovesna sv. maša ob 9. uri, sodelujeta slovenski pevski zbor in pa violinski kvartet“. – Kar čudili smo se temu in res smo z veliko radovednostjo pričakovali bodoče nedelje.

Na Antonovo nedeljo dne 15. junija smo se kot ponavadi zbrali ob 9. uri v naši cerkvi. Zvonček pred oltarjem zazvoni in k oltarju stopi naš č. g. župnik Hafner z asistenco. Orgle zaigrajo in že slišimo melodijo „V zakramentu“, katero so spremljali z violinami gojenci graške orglarske šole. Tudi naslednje pesmi so nam šle prav do srca, še prav posebej: Jezus naj živi, Je mrak končan in še druge.

Slovenski pevski zbor, pod vodstvom svojega organista, se je res v polni meri potrudil in je prav iz dna srca zapel naše domače cerkvene pesmi. Marsikatero oko se je orosilo ob pridigi č. g. župnika, ki nam je v lepih besedah orisal življenje sv. Antona, nas potolažil ter nam vlil novih moči in poguma. Zlasti so bile značilne besede, da sv. Anton ni samo priprošnjak, da najdemo izgubljene stvari, on je tudi naš priprošnjik, da najdemo zopet pot k krščanstvu, veri, domovini in miru.

Naša dolžnost je, da se zahvalimo č. g. župniku za toliko pozornost, ki nam jo je to nedeljo izkazal. Zahvaliti pa se moramo tudi pevcem in pevcem za njih trud in požrtvovalnost. Želeli pa bi pri tem, da bi nam še večkrat priredili tako lepo in slovesno sv. mašo s petjem in violinsko spremljavo.

Potolaženi ob pridigi ter utrjeni ob slovenski pesmi smo se morali kar prehitro ločiti od sv. Antona. Ta nedelja nam bo res dolgo ostala v lepem spominu.

Vesna*

Ko sanjava noč mi kresna
rahlo lega v vonj cvetic,
v snu odplove deva Vesna,
sladko poje zbor ji ptic –

Listki cvetja k tlom hite...

Meni je pri srcu tesno –

V solzah bilke vse drhte,

v grob ko spremljajo zdaj

Vesno –

Človek, kdaj bo noč ti kresna,
ko mladost bo legla spat,
kakor ta cvetoča Vesna – ?
Up je prazen v njen povrat!

Vene ti življenja cvet

Vsaka ura naj bo resna!

Nikdar več ne pride spet

tvojega življenja Vesna!

Valentin Polanšek

* Vesna = boginja pomladi.

O trmasti kozi

Tam nad Železno Kaplo, v Beli nekje je bilo. Pri nekem kmetu je imela Micka svojo kozo preko zime na reji. Nekega lepega jutra v mesecu marcu, ko se je sonce že ljubko smejalo z jasnega neba, pa se je odpravila Micka po svojo kozo Dimko, da jo prižene domov. Sneg je takrat še na debelo pokrival naše strmine, toda pota so bila že dobro shojena in državna cesta, ki pelje skozi Belo na Jezerski vrh, je bila že deloma kopna.

Micka je torej dala svojo Dimko na motvoz in domači sin Peter ji je pomagal, da bi lažje skupno prignala kozo do glavne ceste. — Začetkoma je koza še kar dobro hodila in Peter se je že mislil vrniti domov. Naenkrat pa se koza upre in nobenega koraka ni več naredila naprej. Ne zlepa ne zgrda, koza se je uprla z vsemi parklji v sneg in se ni premaknila nikamor naprej. Micka ji je začela lepo prigovarjati: „Ah, sirota Dimka, pojdi no. Vem, da si že zmučena, saj si breja in že vimlaš, pa vendar, pojdi no naprej.“ Toda koza kakor da tega ni razumela. Kar smejala se je tem lepim besedam, toda naprej se ni premaknila. Ni pa bila zmučena, le poredna in nagajiva je bila in pa močno trmasta.

Ko le ni bilo mogoče koze pregovoriti, da bi nadaljevala pot, sta se Micka in Peter skrila v goščavo. Mislila sta, da bo ko-

za, ko bo sama stala sredi pota, šla lepo naprej. Toda koza je samo meketala in se ni premaknila. Zopet sta se pojavila Micka in Peter, toda koza se je še vedno upirala in sta jo z veliko težavo končno privlekla do državne ceste. Pa tudi po cesti koza ni hotela prostovoljno narediti niti koraka. Zato je stopila Micka k bližnjemu sosedu in je tam jadikovala:

„Oh jej, jej, jej, ta koza pač nikamor neče iti. Ali ne bi imeli pri vas kakega prostora v hlevu, kjer bi se mogla uboga kozica odpočiti?“ Res so ji dovolili in so dali kozo Dimko med ovce v hlev. Predno se je ločila Micka od svoje koze, je še rekla: „Uboga moja kozica, vsa si že zmučena in vsa kolena imaš že oguljena, sedaj pa kar lepo leži in zaspi.“ Toda koza je imela res kolena že vsa gola, ko se je upirala in sta jo morala Micka in Peter kar vleči po cesti, ni pa bila nič zmučena. Zato se tudi ni vlegla. Med ovcami si je našla pot do jasel in se najprej dobro najedla, nato pa je začela ovce trkati. K sreči koza ni imela ostrih rogov, da bi mogla ovce poškodovati, bila pa je kmalu gospodar v ovčjem hlevu.

Micka je nato še tožila, da je pač v petek šla po kozo in da to ni bilo prav, ker je petek slab začetek. Zato je odšla domov in je rekla, da se drugi dan vrne po kozo.

Na vse zgodaj drugi dan je bila Micka že pri kozi in jo vprašala: „Ali si kaj dobro spančkala, ali boš danes hotela in mogla iti z menoj?“ — Nato je Micka privezala kozo na motvoz in jo hotela gnati domov. Koz pa je samo zameketala, se nasmejala, uprla se je na vse štiri in nikamor se ni hotela premakniti. Le s težavo smo jo nato potegnili in bolj prinesli kakor pa prignali na cesto. Ko pa tudi tam ni hotela nikakor naprej, jo je prijel Oton za dlako na hrbtu, jo dvignil in tako je šla koza samo po prvih dveh nogah prisiljeno naprej. To pa je bilo Micki preveč mučno in je rekla: „Ženiva kozo nazaj v hlev, jaz pa grem po voziček in kozo bomo nato dejali v zaboj, v zaboj pa bom peljala kozo domov.“

Pa tudi nazaj v hlev koza ni šla prostovoljno in sta jo morala Micka in Oton s silo privleči tja. Ko sta Micka in teta Urška pripeljali voz z zabojem, smo privlekli kozo spet do vozička, vzdignili smo kozo in jo postavili v zaboj, zvezali smo jo z vrvjo, da ne bi ušla iz zaboja, odeli smo s staro vrečo in Micka je začela spet jadikovati: „Oj ti koza moja, vidiš, kaj se je zgodilo s teboj zaradi tvoje trme. Nimaš več dlake na kolenih, nimaš dlake na hrbtu, kakšna sirota si. No, sedaj se boš pa lepo peljala“.

Še na vozičku se je koza upirala in se postavila ter uprla s parklji ob steno za-

boja. Toda to ji ni pomagalo, s tem ni mogla zavreti vozička. Ko je videla koza, da njeno upiranje nič več ne pomaga, je povesila glavo in jo skrila skoraj v zaboj. Tako sta Micka in teta Urška pripeljali kozo domov, kjer sta jo zanesli v zaboj v hlev in tako je končana tudi zgodba o trmasti kozi.

Dnevno 100 milijonov cigaret

Znani ameriški koncern za izdelovanje cigaret „Philipp Morris & Co.“ je odprl pred kratkim novo tovarno za izdelovanje cigaret. Zgradba tovarne je stala 10 milijonov dolarjev. Z izdelki cigaret te nove tovarne se je zmogljivost vsega imenovanega cigaretne koncerna zvišala za 80 odstotkov in znaša sedaj več kot 100 milijonov cigaret na dan.

Koncern „Philipp Morris“ je od leta 1944 izdal za povečanje tovarn nad 35 milijonov dolarjev.

Jopič varuje pred izstrelki

Ameriški vojaki na Koreji so dobili posebne jopiče, ki jih varujejo pred izstrelki. Število ranjenih se je zaradi teh varovalnih jopičev zmanjšalo za 75 odstotkov. Gornji del telesa je zaradi tega varovalnega jopiča, ki je iz umetnih snovi in iz nylona, skoraj popolnoma varen pred ranami vsake vrste.

Dobro jutro — dober dan, SCHLEPPE-pivo vsaki dan!

Slovenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417.2 m)

Poročila in objave pri vsaki popoldanski oddaji.
22. junija: 7.15 Verski govor — jutranji spored. —
23. junija: 14.30 Tekoča dela v kmečkem gospodarstvu. 24. junija: 14.30 Zdravnik — Po svetu. —
18.30 Kres (zvočna slika). — 25. junija: 14.30 Za ženo. — 26. junija: 14.30 Mladina poje mladini. —
18.30 Večerni koncert. — 27. junija: 14.30 Komentariji — Zanimivosti. — 28. junija: 8.45 Znanilci luči: (Janko Kersnik). — 29. junija: 7.45 Verski govor — Jutranji koncert.

LJUBLJANA (val 202,1, 212,4, 327,1 m)

Zdravstveni nasveti vsak torek ob 17.30. Kmetijski nasveti vsako nedeljo ob 15.30 — Vsak dan ob 19.00 na valu 327,1m oddaja za inozemstvo.

19. junija: 14.30 pesmi jugosl. narodov. 18.30 orkestralna zabavna glasba. 19.10 pesmi slov. skladateljev. 20.15 slov. narodne pesmi. — 20. junija: 12.00 slov. orkestr. glasba. 14.10 orkestr. in solistična glasba. 19.15 slov. narodne pesmi. — 21. junija: 13.00 zdravstveni nasveti — 14.00 umetnostne in narodne pesmi. 16.00 po naši lepi deželi. 18.30 hrvatska narodna glasba. 20.15 harmonika.

Hiša malega človeka" popravila v najmodernejših delavnicah najugodnejše vse popravila radio-aparatur, snema na gramof. plošče, dobavlja vse elektro-materiale
Radio Schmidt, Celovec-Klagenfurt

RADIO VATIKAN

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri.
Vsako nedeljo ob 18. uri „Verska ura“.
(val 50.25, 31.10, 25.55 in 196 m)
Dne 22. junija ob 18. uri (ob 6. zvečer) je pridiga v slovenščini. Na to oddaja opozarjamo vse poslušalce radia.

RADIO TRST II

306,1 m ali 980 kc sek

Dnevne oddaje: 7.15—8.30. 11.30—14.30, 17.30—24.00. Ob nedeljah: 8.00—24.00. Poročila dnevno:

19. junija: 13.00 Šramelkvintet in pevski duet — 19.00 Slovensčina za Slovence — 21.00 Radijski oder — Rinehard in Hopwood: NETOPIR, igra v treh dejanjih, nato večerne melodije. — 20. junija: 13.00 Glasba po željah — 19.00 Osebnost in usode naših dni — 20.30 Tržaški kulturni razgledi — 22.00 Pestra operetna glasba. — 21. junija: 13.30 Kulturni obzornik — 18.15 Beethoven: Koncert za klavir št. 3. — 19.00 Pogovor z ženo — 21.00 Malo za šalo — malo zares — 22.00 Baletna glasba.

NEW-YORK

(val 19, 25, 31, 49, 251 in 379 m)

Oddaje vsak dan ob 18.—18.15 in od 19.30 do 19.45 (samo val 379).

Kupujem uporabljivo železo — staro železo — razne kovine — čunje — star papir — kosti — ščetine

G. FRICK

Celovec-Klagenfurt, Salmstrasse 7

KARL PUTSCHER

konjski mesar

Celovec

Pischendorferstr. 12

Telefon 13-22

Prevezujemo tudi za varovane konje. Če sila, koljemo podnevi in ponoči.

KÄRNTNER

AUTOSALON

lastnik Alex Polgar

HERRENGASSE 10

Celovec-Klagenfurt, Tel. 44-24

LOHNER-motorni kotali in avtomobili

tovarniško novi ali priložnostni nakupi

Prodaja - nakup - komisija

Elektro-Rauter, Beljak-Villach

Instalacije, svetilke, električni štedilniki, radijski aparati, električne naprave, hladilniki.

Befreiung vom lästigen Federband, Schenkelband und Gummiband!

+ Bruchleidende + (Bolnim na kilavosti)

Erlösung durch das unübertroffene neuzeitliche Patent-Bruchband, ohne Feder, kein Schenkelband, ohne Gummi, von hervorragenden Chirurgen anempfohlen, eine umwälzende wertvolle Wendung auf dem medizinischen Gebiet für Bruchleidende. Dieses einzige in Österreich existierende Patentbruchband, ohne Stahlfeder, ohne Schenkelband und ohne Gummi, garantiert ein wohlthuendes, leichtes, unbehindertes Tragen bei allen Arbeiten, sowie sicherste Hilfe auch in den schwierigsten Fällen. Ärztlich nachgewiesen werden Bruchbeschwerden vollkommen behoben. Abnehmer schreiben: „Bin sehr zufrieden, fühle überhaupt kein Bruchband“. Zuschriften und Anfragen an den Erfinder

ING. HANS NAPOTNIK

Wiener Neustadt, Postfach 79

(Govorim tudi slovensko!)

URADNE OBJAVE

Urad koroške deželne vlade
PRODAJA NEPREMIČNINE

Na prodaj je kmetijsko posestvo, p. d. Wallersberg (Vašinjski grad), v št. Petru na Vašinjah, vložna številka 567, koroška deželna knjiga, v izmeri 93.046 ha, od tega 28.759.4 hektarov gozda, s stanovanjskim in gospodarskim poslopjem in z nekaj mrtvega inventarja.

Ponudbe po lastnem preudarku je vložiti do 1. julija pisмено pri uradu koroške deželne vlade, oddelek za upravo premoženja, v Celovcu, Paradeisergasse 7, Burg, II. nadstropje.

Koroška zbornica za obrtno gospodarstvo
Zavod za pospeševanje gospodarstva

STROKOVNI TEČAJI ZA TAPETNIKE V CELOVCU

1. Risarski tečaj za tapetnike:

Začetek: v ponedeljek, dne 30. junija 1952 ob 8. uri, v zavodu za pospeševanje gospodarstva, v Celovcu, Bahnhofstrasse 40. — Trajanje: 1 teden, celodnevno.

2. Praktični tečaj za blazinjenje:

Začetek: v ponedeljek, dne 7. julija 1952, ob 8. uri, v zavodu za pospeševanje gospodarstva, v Celovcu, Bahnhofstrasse 40. — Trajanje: 2 tedna, celodnevno.

Prijave je treba vložiti do 21. junija 1952 pri zavodu za pospeševanje gospodarstva.

MALI OGLASI

Vsaka beseda stane 1.10 šil. (in 10% davka).

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil. (in 10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Našega tednika“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec, št. 43-58).

Električne priprave, motorji, lesteni, kuhalniki, štedilniki in radijski aparati najugodnejše Elektro-HAAS & CO, Celovec, Bahnhofstrasse

Kdor išče delavca, kdor išče službo, ako kaj kupuješ, ako prodajaš — k vsemu Ti pripomore Mali oglas v „Našem tedniku“.

Električni hladilniki, 45 litrov: 3600 šil. 60 litrov: 3920. 100 litrov: 5200. MODRITSCH — elektrotrgovina, Celovec Wienergasse.

Priporočila se izdelovalnica in trgovina z okvirji in zaloga umetniških slik Hans Treffer, Celovec, Burgasse.

Priden delavec bi rad spoznal na Koroškem dekle, od 22 do 27 let staro, pošteno in katoliško. Naslov v upravi „Našega tednika“ pod značko „Canada“.

Obiščite restavracijo „Zur Glocke“, Celovec, Bahnhofstrasse. Vsak četrtek, soboto in nedeljo ples.

Zimnice (modroci) tridelni poljnini s 1a afrikom kompletne velikosti. Šil. 395 in 375 KRISCHKE & CO Celovec-Klagenfurt, 8. Mai Strasse in Neuer Platz

LEPO DAMSKO PERILO

Schöne Damenwäsche bei Sperrdin

Torbič, čevlji, krtače za kopanje, ležalni stoli, pleteno in vrtno pohištvo, vse vrste domačih potrebščin od strokovne trgovine za suho robo, ščetni in metle

K. KORENJAK, Celovec, Benediktiner Platz 10

Ali ste si že nabavili najboljši in najbolj razširjeni ljudski molitvenik „Večno življenje?“ — Dobite ga pri upravi „Našega tednika“.

JUPITER-ZAVAROVALCI, POZORI! IZŽREBANJE

Pri žrebanju, ki je bilo dne 3. junija 1952 ob navzočnosti javnega notarja v uradnih prostorih ravnateljstva, so bile izžrebane sledeče številke:

A131.426	7.011.426	8.001.426
A151.426	7.091.426	8.071.426
A161.426	7.171.426	8.191.426
A201.426	7.181.426	8.271.426
A271.426		

S tem so izžrebana vsa zavarovanja, ki imajo označena gornje številke na zavarovalnih izkazih in pri katerih je obstajalo jamstvo našega zavoda vsaj tri mesece ter so bili prispevki v smislu splošnih zavarovalnih pogojev plačani.

Vsa zavarovanja so izplačljiva takoj v polnem iznosu in brez odbitkov.

Celovec, dne 4. junija 1952.

JUPITER-ZAVAROVALNO DRUŠTVO, a.d.
Fil. ravnateljstvo za Koroško in Vzhd. Tirol
Celovec-Klagenfurt, St. Veiter Strasse 1.

Slamorenjico (Häckler), rabljeni, na ročni in motorni pogon, skupno z jermenico (Riemenscheibe) prodam. Cena kompletno S 300.— Ignac Rapp, Vinče 6, p. Viktring (Kärnten).

Balonski in dežni plašči v največji izbiri v specialni trgovini Valentini TARMAN Celovec, Völkermarkt Strasse 16.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT

Stadttheater

Začetek ob 15.30, 17.45, ob ponedeljkih tudi ob 20. uri.
Od 20. do 23. VI.: „Unter dem Himmel von Paris“

Precht

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30
Od 24 do 26. VI.: „Treffpunkt Rio“
Od 20. VI. dalje „Lhasa Lo, die verbotene Stadt“

BELJAK-VILLACH

Bahnhoflichtspiele

Predstave ob 12., 16. uri, ob 18.15 ter ob 20.30, ob nedeljah tudi ob 10. uri dopoldne.
Od 20. do 23. VI.: „Liebe unter schwarzen Segeln“
Od 24. do 26. VI.: „Mein Glück in deine Hände“

POCENI PRODAJA v trgovski hiši

Georg Umschaden

se nadaljuje! Varčno kupiti pomeni: kupiti v trgovski hiši

Georg Umschaden

Celovec - Klagenfurt
Fleischmarkt